

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS
HELYBEN ÉS IDEGEN
Egyes évre ... 1000 Lej
Fél évre ... 540 Lej
Negyed évre ... 270 Lej
Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Lesújtó bizonyítvány.

Amikor az új kormány megalakulása után felszínre kerültek a különböző tanácsok feloszlásának problémái, a nagyközönség némi kis bosszút, üldözést és erőszakoskodásokat látott azokban a vádokban, amelyek a városok és megyék tanácsai ellen elhangzottak. De most, hogy az aradmegyei tanács elleni vizsgálat ügye került szőnyegre és ezzel kapcsolatban megtörtént ma délelőtt a megye tanácsülése, megállapítható, hogy ez a tanács és mindegyik, amely így dolgozik, illetve nem dolgozik, megérett arra, hogy nyugalomba menjen.

Aradmegye tanácsa ma délelőtt kimondta önmagáról az ítéletet, amikor a tanács-tagok abban a hitben, hogy ez védelmükre szolgál, beismerték, hogy nem lehetnek felelősök a permanens bizottság tetteiért, mert nem ellenőrizték annak működését. Szomorú és lesújtó volt ez az önvallomás. Szomorú és lesújtó, mert kiderült, hogy Aradmegye élén egy nem-dolgozó tanács működött, amely tehát nem is állott a lakosság érdekében szolgálatában.

Nem kutatjuk most azt, hogy milyen bünököt, mulasztásokat követett el a permanens bizottság. A vizsgálat vezetőjére bizzuk annak kiderítését, hogy az elhangzott vádak megfelelnek-e a valóságnak. Ha bűnösök a vezetők, bünhödniük kell, de még ha a vádak nem is igazak, akkor is megmarad egy vád, a melynek irgalmatlanul magával kell hoznia a tanács feloszlását; egy vád, amellyel önmagát vádolta meg ma Aradvármegye tanácsa. És ez a vád pedig az, hogy a tanács nem dolgozott semmit. Hát a tanács igen tisztelt tagjai azt gondolják, hogy vármegyei tanácsagnak lenni reprezentatív állás, mint például az akadémiái díszdoktorság, vagy a tiszteletbeli elnökség? Vagy azt hiszik talán, hogy csupán az a tanács foglalkozása, hogy fejbőlintással vegye tudomásul azt, hogy a permanens bizottság dolgozik, vagy nem dolgozik?

Ha a megye lakosságának bizalma önöket a Vármegyei tanács termének zöld asztala mellé ültette, ezzel kifejezte azt a reményét is, hogy munkálkodni tudó férfiak erejébe, lelkiismeretességébe vetette bizalmát, akik minden körülmények között képviselik is érdekeiket. A megye lakosai bizonyára azt remélték, hogy ha hónapok múlva valaki számonkéri az önök munkásságát, nem üres mérleget mutatnak fel, nem kerülnek a nevetségesen tragikus helyzetbe, hogy kénytelenek legyenek megtenni azt az önvallomást, hogy: „Nem dolgoztunk, tehát nem vagyunk bűnösök.”

A vármegye tanácsa éppen azért bűnös, mert nem dolgozott. Bűnös, mert azt hitte, hogy a permanens-bizottságnak kell helyette dolgoznia. A permanens-bizottságnak az a hivatása, hogy elkészítse azokat a folyó ügyeket, amelyeknek elintézése a tanács hatáskörébe tartozik. A vármegye tanácsának hivatása a megye érdekeiben való munkálkodás. Meglátni azokat a dolgokat, amelyeken a lakosság érdekében változtatni kell. Megismerni a panaszokat és orvosolni azokat, mindent elkövetni a megye kulturális és gazdasági fejlődésének érdekében. És ezzel szemben mit tett Aradmegye tanácsa? Semmit! Tehát a lakosság érdeke úgy kívánja, hogy sürgősen adja át helyét egy becsületesen dolgozni is tudó tanácsnak.

Románia szövetséget ajánlott Oroszországnak.

A szovjet visszautasította a békés közeledést. — Diamandi párisi követ szenzációs leleplezése.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Constantin Diamandi párisi román követ, meghatalmazott miniszter, az orosz-román kérdésben terjedelmes értekezést írt a „Referée” című francia politikai folyóiratba. Az értekezés során Diamandi megállapítja, hogy Románia az 1878-iki békekötéskor nem mondott le Besszarábiáról és ezért az idők változása folytán ugyszólván erkölcsi kötelessége volt ezt a tulnyomórészben románok által lakott területet annektálni. Az a tény, hogy Románia az antant oldalán oly későn lépett a háborúba, nagyrésben Oroszország iránti bizalmatlanságból történt s az antant — mivel az idő igazolta Romániát — készséggel teljesítette a románság jogos kívánságát s csak természetes örökségét ítélte meg számára. Diamandi szem-

rehányást tesz a szovjetnek, hogy mint a mindenkori volt cári kormány tette, szintén imperialisztikus politikát folytat. Azonban ennek dacára megnyugtatta a szovjetet, hogy Románia a legvégső pillanatig kitart békés szándéka mellett, mert, amint egy súlyosabb konfliktus kiprovokálása nem sikerült egyetlen cári kormánynak sem, úgy fiaszóval iog végződni minden ilyen szándéka a szovjetnek is. Románia békés szomszédságban kíván élni Oroszországgal — fejezi be értekezését Diamandi, — azonban figyelmeztetnem kell a szovjetet, hogy mindennek van határa s Oroszország magára vessen, ha a status-quo alapján Bratianu által felajánlott, egymás területi épségét kölcsönösen védő szövetség elfogadását visszautasította.

Willer József és Hans O. Roth Duca miniszternél

A kisebbség vezérével határozott ígéretet kaptak a kisebbségi probléma gyökeres megoldására. — Willer József szenzációs nyilatkozata az Aradi Közlönynek.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A parlament egyik utolsó ülésén Bratianu Vintila pénzügyminiszter bejelentette a kamarában hogy a kisebbségi egyházaknak még az Averescu-kormány alatt minisztertanácsi határozattal kiutalt kisebbségi iskolák államiségielét — mivel arra megfelelő alappal nem rendelkezik — nem utalhatja ki. Ez a kijelentés érthető megdöbbenést okozott a kisebbségek körében. Kormánykörökben ezt az elkeseredést azzal próbálták ellensúlyozni, hogy kijelentették, hogy rövidesen — öszszel — egyes kidolgozzák a nemzetiségi kérdést egy törvényi formájában és akkor ugy az államsegély kérdése, mint a felekezeti iskolák nyilvánossági ügye — elintézését nyer a törvény keretében. A kisebbségek, melyek már sok keserves várakozásteljes évet töltöttek el hiábavaló reményekkel, létalapjaiban fenyegetett iskolák érdekében, szívesen tennék ki türelmüket újabb próbára is, ha a kormánynak tényleg komoly szándéka a kisebbségi kérdés intézményes elintézése.

A parlamenti számvetés elején a kisebbségek részéről dr. Willer József és Hans Ottó Roth kereszték fel Duca belügyminisztert és a kisebbségek nagyfotosságu ügyeiről részletes tárgyalást folytattak a belügyminiszterrel. Ma alkalmunk volt dr. Willer Józseffel, a Magyar Párt főtitkárával beszélni, akinél érdeklődtünk a belügyminiszterrel való tárgyalás anyagáról. Dr. Willer József a lefolyt tárgyalásokról a következőket mondta el bucaresti-i munkatársunknak:

— Mielőtt pár heti szabadságomat megkezdtem volna, felkerestem Duca belügyminiszter urat és tudomásom van róla, hogy hasonló udvariassági látogatást tett a belügyminiszternél kitünő barátom, Hans Ottó Roth a német párt elnöke is.

— Duca belügyminiszterrel lefolytatott beszélgetéseinkből mindketten azt a meggyőződést merítettük, hogy a nagykonceptióju Duca belügyminiszterre nem maradt hatás nélkül, egyrészt a kisebbségi népek rendki-

vül gerinces és önértetes magatartása a választások alkalmával, másrészt a belügyminiszter kellő súlyal és érdeme szerint mérlegeli a kisebbségi kérdést, melyet már az állam érdekében is sürgősen meg kell oldani.

En a magam részéről Duca belügyminiszter urnak a többek között kijelenttem:

— A kisebbségi kérdés szolgálata nem jelenti a kisebbségi érdekek kérésének esetenkénti előterjesztését, melyekből a kormány egy párat kedvezően elintéz, a legtöbbet pedig jégbe hűti. Nem jelenti a panaszok és siránok szakadatlan feltárását sem, amire fájdalom szinte naponként és óránként bőségesen is alkalom nyílnék. A

kisebbségi kérdést a maga egész komplexumában törvényes biztosítékokkal körülbástyázva kell megoldani,

mert a kisebbségi polgárok jogbiztonsága és lelki nyugalma és az otthonos érzülete egyuttal biztosítékát képezi az állam helyes irányu fejlődésének.

Duca belügyminiszter a válaszában kijelentette, hogy nem érték előkészületlenül ezek a szavak és a további nyilatkozata nyilvánvalóvá tette, hogy meg van benne a hajlandóság a kisebbségi kérdésnek, e nagy problémának a komoly kezelésére. Szavaiból kitűnt, hogy teljesen tisztában van a kisebbségi pártok jelentőségével és tudja, hogy kik a kisebbségi pártok igazi vezérei. Duca már a multban is tanujelét adta a kisebbségi probléma iránti érzékének és most csak az a kérdés, hogy megkapja-e a Bratianu-kormány többi vezető egyéniségének hathatós támogatását e kérdés elintézésére.

Minden jel arra vall, hogy a kisebbségi pártokra új éra következik, igen szép és nagy feladatok várnak már az őszi parlamenti szezonban a parlamenti munka megkezdésével reánk.

A kisebbségi probléma legfontosabb kérdéseivel — fejezte be nyilatkozatát Willer dr. — ma már minden sarki hordár is tisztában van és teljesen felesleges, hogy a legsürgősebb teendőinket most felsoroljuk.

Palotaforradalom a liberális pártban.

Bratianu miniszterelnök erőlyes kézzel lecsendesítette az elégedetlenkedőket. — Heves harc a kormány „idegen-tagjai” ellen. — Luput Amerikába küldik. — A kisebbségi egyházak demonstrációja.

(Az Aradi Közlöny Bucuresti-tudósítójának távirata.) Bár a kormányátalakítás hírének kormánykörökben határozottan cáfolják, egyes jól értesült politikusok — így Streitmann, a Politica című lap szerkesztője és Duca belügyminiszter személyes jóbarátja — jól tudják, hogy ezek a hírek nem a fantázia szüleményei, hanem azok bizony a legkomolyabb alappal bírnak. A kormányból kimaradt politikus-egységnek ugyanis egyelőre ugyan a liberálist párt keretein belül a legélesebb kritikát gyakorolják a nem-liberális miniszterek felett, akikkel szemben a párt többi tagjai sorában is nagy elégedetlenség uralkodik. Egyes lapok máris tudni vélik, hogy elsőnek Argetolanu és dr. Lupu lépének ki a kormányból, s amíg dr. Lupu meghatalmazott miniszterként Washingtonba küldenek. Argetolanu a párisi román követség élére neveznek ki. Ilyenformán az „idegenek” közül csak Stelian Popescu igazságügyminiszter és Titulescu külügyminiszter maradnának vissza, a kik azonban már egy hónappal ezelőtt beléptek a liberálist pártba.

Volna azonban még egy kifogásolt személyiség is: Perieteanu közlekedésügyi államtitkár. Perieteanu ellen ugyanis már hivatalba lépésének első napjaiban súlyos elégedetlenség merült fel, s a pártban felette csodálkoznak azon, hogy bár az államtitkár a leghevesebben ellenzi az Averescu-kormány által hozott és a CFR. organizálásáról szóló törvény hatálytalanságát, Bratianu Ionel kormányelnök mégis ragaszkodik a személyéhez, mondván, hogy szaktudását egyelőre annál kevésbé mellőzheti, mert Perieteanu eddigi munkásságával bebizonyította, hogy erős kezű és rendet is tud teremteni a zilált viszonyok között. Az államvasutak autonómiájának kérdése — közli ezzel kapcsolatban a Cuvantul — különben a legrövidebb időn belül megoldást nyer, mivel a régenstanács is úgy találja, hogy a tavaly hozott törvényrendelet alkotmányellenes és ezért nem is emelték azt törvényerőre.

Ezek az államügyi vonatkozásokban is személyes kérdések tartják aztán állandóan felszínre a liberálist pártban az „idegenek” kérdését s magától értetődik, hogy a támadási felületül mindig az illető miniszter vagy intézkedése, vagy esetleg a többség akaratával való szembehelyezkedése szolgál. Ez az állapot azonban végre is felette kellemetlen Bratianu Ionel kormányelnökre, aki legutóbb határozati javaslatot nyújtott be a liberálist párt vezetőségéhez, amely szerint mindazokat, akik a párt legfelsőbb érdekei szemellett tartása következtében tett intézkedéseket kifogásolják és ebből személyi kérdéseket kivácsolnak, bizonyos időre zárják ki a párt kebeléből. Egyben végleges kizárást kér azok számára, akik az időszaki választásokon a párt határozata dacára sem hajlandók elfogadni a hivatalos jelölést. A kormányelnöknek ez a két javaslata a többség elégedetlenségét váltotta ki s így valószínű, hogy a javaslatokat a legközelebbi ülésen már meg is szavazzák — ha ugyan még szükség lesz rá. Ugyanis elég volt annyi is, hogy a kormányelnök a javaslatokat benyújtsa, máris alábbhagyott az elégedetlenkedők magatartása s a pártvezetőség által fekete listára tett személyek máris kegyelmezni látnak. Vagyis végeredményben: lehet, hogy a kormányelnöknek lesz igaza és a kormányátalakításról szóló hírek végül még sem fognak ténnyé válni.

A lecsendesült politikai körökben is nagy feltűnést keltett ma a Politica egy cikke, amely a kisebbségi egyházak, illetve iskolák érdekes megmozdulásáról ad híradást. A Politica című lap szerint ugyanis a kisebbségi egyházak legközelebb közös küldöttséggel fordulnak Bratianu Ionel miniszterelnökhöz az államsegélyek kedvező elintézése végett. A lap arról is tud, hogy a kormány már elvi határozatot is hozott az államsegély kérdésében.

Eszerint csak azoknak az iskoláknak adnak államsegélyt, amelyek már eddig megszerezték a nyilvánossági jogot. Ez a döntés egyáltalán azt is jelenti, hogy a többi kisebbségi iskolák sem segílyt, sem nyilvánossági jogot nem fognak kapni. A kisebbségi egyházak küldöttsége az összes felekezeti iskolák részére kéri az államsegélyt és sürgeti a folyamatban levő kérdések megoldását. A lap arról is tud, vél.

Nagyarányu tűzveszedelem egy aradmegyei községben

Porig égett a pancotal Sulkovszky-uradalom többemeletes magtárja. Hat-nyolc millió lejre tehető tűzvész-okozta kár.

(Az Aradi Közlöny pancotal tudósítójának jelentése.) Ma éjjel fél egy órakor eddig még teljesen ismeretlen okokból kigyulladt Pancotán a jelenleg Gálló János nagykereskedő tulajdonát képező volt uradalmi magtár — 1792-ben épült — több emeletes, sok ezer vagon gabona befogadására alkalmas épülete és a tűzveszedelem méretelnek nagyarányúságával csaknem a januárban történt butorgyári tűzzel volt hasonló. A nagyközség szívében, a piac téren fekvő hatalmas épületet a tűz pusztítása teljesen elhamvasztotta, de félt volt, hogy az éjszakai vihar és a tomboló szél tovaterjeszti a lángokat és ekkor a közelben, a község északi részén, az épülettől mindössze 400—500 méternyire felhalmozott, cséplésre váró pancotali búzatermés is a lángok martalékául esik. De félték attól is, hogy a lángnyelvek bekapnak a szomszédos házakba és a tűzoltóság hiányos felszerelése nem menthette volna meg a községet a nagybarányu pusztulástól. Szerencsére azonban a szélvész éppen a tűz kitérésekor csendesedőben volt és a tűzoltóság fáradhatatlan munkája, valamint a magyarádi és siriai (világosi) tűzoltók beavatkozása gátat vetett a komolyabb pusztításnak. Kigyulladt ugyan néhány környéken fekvő ház, azonban ezeket csakhamar lokalizálták, de az uradalmi épületeket már nem sikerült megmenteni és ugyiszólván porig égett. A pancotali tűzkatasztrófáról, amely óriási aranyu rémületet keltett, pancotali tudósítónk a következő tudósításban számol be:

Fél tizenegy óra tájt az utolsó napok tikasztó kánikuláját szélvész és zápor váltotta fel és orkánzerű vihar száguldott át Pancotán is. Már éjfél is elkongatták a harangok, amidőn egy órakor a Piac-téren lévő több emeletes, azelőtt a Sulkovszky-uradalomhoz tartozó, jelenleg Gálló János pancotali nagykereskedő tulajdonát képező, magtár néven ismeretes épületből, egész terjedelmében, 300 ablakából, sűrű füst és hatalmas lángnyelvek törtek elő és vörösségük ijesztő fénybe borította a községet. A tűzveszedelem az uradalom őre vette észre elsőnek és azonnal értesítette a tűzoltóságot, amely nyomban segítséget kért a magyarádi és siriai (világosi) tűzoltóktól, mivel előrelátható volt, hogy a tűzoltóság felszerelési fogyatékosága egymaga képtelen lesz legyőzni a nagyarányu tűzveszedelmet. A községben a vész híre pillanatok alatt szétröppent. Néhány perc alatt a község apraja-nagyja rohant a tűz színhelyéhez, ahol a tűzoltóság már elkezdett harcot vívott a lángokkal. Csakhamar kitűnt, hogy magát az uradalmi épületet megmenteni teljességgel lehetetlen és csak a tűz tovaterjedésének megakadályozására szorítkozhat a tűzoltóság főmunkája. A tűz színhelyétől nem messze, alig 400—500 méternyire volt felhalmozva Pancotán az egész cséplésre váró búzatermése és ugyancsak félt volt, hogy a szikraeső lángra lobbantja a kötegeket. Így vizes ponyvakkal állandó permanencia örködött a kazalok mellett és szerencsére nem is történt veszedelem a község búzatermésével. Veszélyben forogtak a szomszédos házak is, amelyeket állandó locsolással óvtak a tűz veszélyétől, de így is lángot fogott Irányi Mór, özvegy Secesanné és Szalay kocsigyártó háza. A kitűnő vezetés mellett működő tűzoltóság azonban hamarosan elhárította a veszedelmet.

hogy a kisebbségi egyházak a végső lépésre vannak elkészülve arra az esetre, ha Bratianu Ionel megtagadja kérésüket. Ha a miniszterelnök felelete negatív lesz — írja a Politica — a kisebbségi egyházak demonstrációképen bezárják összes iskoláikat, mert az óriási állam adók mellett a kisebbségek nem bírják el az iskolák fenntartásának terheit. A küldöttség ebben az esetben memorandumban indokolja meg elhatározását, amelyet az összes lapokban leközölnek. Valószínű azonban, — ezt politikai körök hangoztatják — hogy a Politica híradásának csupán első része felel meg a valóságnak, amely arra vonatkozik, hogy a kisebbségi egyházak a miniszterelnök-nél megsürgetik az államsegélyek kiutalását.

san elhárította a veszedelmet.

A magtár épülete pedig szüntelen lángokkal égett. A benne felhalmozott nagymennyiségű fűszer és egyéb könnyen égő áru mohón táplálta a tüzet és a tűz ereje alig-alig csökkent. Közben megérkeztek a szomszéd faluk segítséget hozó tűzoltói és az egyesült munka az uradalmi személyzettel karöltve, végre eredményt produkált: amidőn a derengő hajnal első sugarait vetette a nagyközség felé, végre a lángok ereje csökkent, bár itt-ott még kiujult a lappangó tűz, ma délelőttre azonban már csak csonkán meredező üszkők jeleztek a tűznyelvek borzalmas munkáját. Amint végre a veszedelem elmúlt, megindult a kár felbecslése és a tűz okának kiderítése iránti vizsgálat. Megállapítást nyert, hogy a tűz keletkezésekor a raktárhelyiségben, melyet csak alig negyedéve vett Gálló János kereskedő 1,400,000 lej vételárért a pancotali uradalomtól, kékítő-gyár üzemének céljaira, nagymennyiségű: körülbelül öt vagon zománczott vasedény, két vagon egyéb vasanyag és gazdasági eszközök, egy vagon szállításra váró folyékony és kocka kékítő, nagy tömegű fűszer és gyarmatáru, kékítő, kénpor, stb. volt felhalmozva. Bennégett ezenkívül a kereskedő teherautója is.

A tűz keletkezésének kiderítésére megindított vizsgálat mindezeideig nem talált pozitív nyomot arra, hogy mi okozhatta az épület lángbaborulását. Tehát még teljesen ismeretlen a tűz keletkezésének az oka. Egyetlenegy fontosabb megállapítás az, hogy az épület ugyiszólván egyszerre lángolt, így a tűz már jó idejű lappangás után tört elő. Megnehezíti a csendőrség munkáját az a körülmény, hogy az épületet este nyolc órakor bezárták, oda senki be nem juthatott, kívülről fel nem gyújtható, tehát elesik a szándékosság feltevése s a helyiségekben hosszú napokon át nem égett tűz. Egyes vélemények szerint nem lehetetlen a rövidzárlat, mint keletkezési ok. Mások viszont a tűz okát feltétlenül gondatlanságból tartják eredőnek, de hogy mi módon keletkezett, azt teljesen homály fedi. A kár hozzávetőleges becslés szerint 6—8 millió lej körül mozog, amely egyes verziók szerint négy aradi biztosító társaság révén teljesen megtérül. Más jelentések azonban arról számolnak be, a biztosítás csak jelentéktelen kis összeget térít meg és Gálló János hat esztendőes verejtékes munkájának eredménye pusztulásba veszett.

— Athelyezések az aradi rendőrségen. Filotiu Zamfir Aradváros rendőrprefektusa szolgálati érdekből nagyobb jelentőségű személyi változásokat rendelt el az aradi rendőrségen. Cardas György a katonai főosztály vezetőjét a közigazgatási és személyi főosztály élére állította. Stioiu János, az első kerületi rendőrség vezetőjét és Viad Sándort, a VI. kerületi rendőrség komisszáriát rendelkezési állományba helyezte, mert kinevezésük még nem érkezett meg a minisztériumtól. Balan komisszárt az első kerületi rendőrség élére helyezte és a nyomozó osztályhoz Sitaru Ilies került. Cerkess komisszárt az első kerületi rendőrséghez osztotta be és Danciu Sándor komisszár a harmadik kerületi rendőrségnél nyert beosztást. A prefektus intézkedése még a mai nap folyamán életbe is lépett.

Elkészült a színházi koncesszió-rendelet.

Néhány napon belül kiadják az új színházi engedélyeket. Redukálják az erdélyi színházigazgatók számát.

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának távirata.) A kultuszminiszteriumban újból megindult a tavalyi sür-gés-forgás. Erdélyi színházigazgatók adják egymásnak a kilincset, mindenkinek van egy protektora, egy biztos ígérete és ma a kultuszminiszterium folyosóján egyébről sem lehet hallani, mint az erdélyi színházi koncesszió-kérdésről. A tavaly kiadott Goldis-féle színházi koncesszió-tervezetet egy bizottság teljesen átdolgozta, két napon keresztül dolgozott ez a bizottság Minulescu igazgató elnöklete mellett, míg a Goldis-féle tervezetet átdolgozták és ma már Lapedatu miniszter asztalán fekszik a tervezet, aki egy napra magánál tartotta, hogy szintén áttanulmányozza és egy-két napon belül, a miniszter Minulescuval együtt véglegesen határoz a koncesszió-rendelet szövegén és ugyanakkor döntenek arról, hogy kinek adjanak az idén színházi engedélyeket.

A koncessziókért jelentkező színházigazgatók mindegyike kijelentette Minulescunak, hogy a tavalyi állapot tovább nem tartható fent. Abban az esetben, ha miniszterium nem korlátozza a kiadandó koncessziókat, illetve nem állapít meg kerületi beosztást, az újra megéri a tavalyi helyzetet és újra egy egész sereg színházi bukásra lehet számítani. Az egyetlen módja az erdélyi színházak megmentésének, hogy a négy vagy öt nagy városban, kellő kerülettel egy-egy igazgatót megbiznak a színház vezetésével, és ezenkívül még két koncessziót adnak ki a kisebb városokra. Azonban nem szabad részabadiáni az erdélyi közönségre egy egész sereg tökenélküli, hozzá nem értő szindirektort.

A miniszter előszobájában találkoztunk Földes Mihállyal, a sátmari színház volt igazgatójával, aki a következőket jelentette ki nekünk:

— Abban az esetben, ha a miniszterium nem állítja fel a kerületi beosztást, én nem fogadom el a koncessziót, egyáltalában nem vagyok hajlandó ebben az évben is négyszáz-ezer lejt ráfizetni a színházra. Beszéltem a miniszterium illetékes igazgatójával és kijelenttem, hogy az ország területén csak öt város részére fizetődik ki társulat szervezése, még pedig Arad, Nagyvárad, Kolozsvár, Temesvár és Marosvásárhely. Az öt színházigazgató, aki ezt az öt várost megkapja, erős társulatot szervezhet, mert módjában lesz a szomszédos városokban is előadásokat rendezhetni. A koncesszió-rendelet ki kell, hogy mondja azt, hogy a színház kerületekben senki más előadásokat nem tarthat. Így nem fordulhat elő az, hogy egy kisebb városban hónapokig kell elősködni a közönség nyakán. Kellő szinkereleti beosztással lehetetlen, hogy a kulturális magyarság ne tudná azt a pár szintársulatot eltartani. Az öt városon kívül, még össze lehet állítani két kisebb városokból álló kerületet, úgy, hogy összesen modjuk hét szintársulat működne a következő színházi szezonban, ez aztán elejét venné minden színházbukásnak és katasztrófális színházi krachnak.

Felkerestük közben Minulescu kultuszminiszteri igazgatót is, aki a következőket mondotta:

— Én már kijelentettem önnek, hiva vagyok annak, hogy csak megválogatott számban adjunk ki koncessziókat, mivel számolni kell az erdélyi közönség teherbíró képességével. Ezenkívül szigorúan keresztül akarom vinni azt a tervemet, hogy Erdélybe külföldi színészeket és színésztrüppöt csak nagyon megokolt esetben engedjünk be, mert ha ilyen külföldi szintésztrüppök kimerítik az erdélyi közönség kulturszükségletét, ennek az erdélyi színész-társaságok isszák meg a levét. Lehetséges, hogy holnap nyujtom át a miniszter urnak az eddigi munkánk eredményét és akkor döntünk véglegesen ez ügyben.

Akkalmunk volt a miniszterium egyik tisztviselőjével beszélni, aki elmondta, hogy a

Pánik az aradi vasuti állomáson.

A sinek között járó asszony életveszedelme. — A zavartokozó vészjeladás.

(Arad, augusztus 10.) Izgalmas, csaknem vér-fagyasztó jelenetnek volt színhelye ma délután az aradi pályaudvar. Öt óra tájban, amikor lassan utjára indult az Otlaca felé menő vonat, az állomás perronján tartózkodó vasutasok rémülten vették észre, hogy a már menő vonat előtt, a sinek között egy asszony halad, aki nyilvánvalóan semmit sem vett abból észre, hogy mögötte jön a vonat és a mozdonyt tőle már csak pár méter választja el. A vasutasok ereiben szinte megfagyott a vér, de sokkal messzebb voltak, sem hogy az asszonyt figyelmeztetni tudták volna életveszélyes helyzetére, úgy, hogy mindnyájan el voltak készülve arra, hogy pár pillanat múlva véres katasztrófának lesznek szemtanúi.

Szerencsére ekkor a vagy két-három vágánnyal arrébb tolató mozdony vezetője is észrevette az asszony veszedelmét és vészjeleket adott le. Erre az asszony feleszmélt, körülnézett és elsápadtan látta, hogy a mozdony már-már hozzáért. Kétségbeesve ugrott ki a sinek

délelőtti órákban a miniszter és Minulescu együttesen átdolgozták a koncesszió-rendelet tervezetét és a miniszter tárgyalásai során különösen nagy fontosságot tulajdonított a tervezet ama pontjainak, ahol ama színházigazgatók ellen készültek bizonyos szankciók, kik a színészek fizetéseinek visszatartásával és egyéb hasonló természetű dolgokkal kihívták maguk ellen a miniszterium rosszaságát. A miniszter a Minulescu által beterjesztett tervezetet magáévá tette és most csak a rendelet újbóli legegélése van hátra, hogy a miniszter azt aláírásával ellássa.

közül és szerencséje volt: a mozdony még csak ruháját sem surolta.

Alighogy elmúlt az egyik veszedelem, csakhamar újabb ijesztő jelenet játszódott le a pályaudvaron. Az otlacai vonat utasai ugyanis természetesen szintén meghallották a vészjeleket, amiket a tolató mozdony vezetője adott le a sinek között járó asszony figyelmeztetésére és azt hitték, hogy valami karambol történt a vonatjukkal. Egymás hegyén-hátán kapaszkodtak a kijáratok felé és néhányan ijedtükben le is ugrottak a haladó vonatról. Szerencse, hogy a vonat még nem ment teljes sebességgel és így az ijedtségtől leugró embereknek semmi bajuk sem történt, legfeljebb az, hogy az otlacai vonat nélkülük hagyta el Aradot. Mire ugyanis észrevették, hogy nincs semmi baj, addigra a vonat már messze járt és ők kénytelenek voltak jobb híjján bejönni a városba, hogy megvárják a legközelebbi vonatot, amely valószínűleg már nem fog ily idegizgató jelenetek közt utnak indulni Aradról.

Aradi szobrászművész lemintázta Lindberghet

St. Louis városában Kétféle Gyulával készítette el az első óceánrepülő plakettjét. — Érdekesek az aradi népművészek szobrászművésze a kotásairól.

(Arad, aug. 10.) Érdekes aradi karrier kapcsolódik egybe most Lindberg kapitánynak, a diadalmas Óceánrepülőnek felfelé ivelő sorsá. Julio Kilényiről, azaz Kilényi Gyuláról, az immár világhírű buenos-ayresi, Aradról elszármazott szobrászművészről van szó, aki már hosszú évek óta Argentínában lakik és ma az amerikai kontinens legnevesebb szobrásza. — Kilényi Gyula ugyanis megbízást kapott St. Louis városától, Lindbergh szülőhelyétől, hogy készítsen egy Lindbergh-plakettet. A Newyork Herald legfrissebb példánya vezető helyén hozza a Lindbergh-plakett első oldalát. Ennek jobb sarkán a newyorki szabadságszobor fátyolós hölgye látható, alul a végcél, az Eiffel-torony és közben egy modern nő fátyolba burkolt figurája suhan. A tuloldalon a föld és Európa és Amerika közti része látható, amint repül a monoplán. A Newyork Herald meg is jegyzi, hogy a pazar emlékplakettet Amerika legkiválóbb plakett-szobrásza, Julio Kilényi faragta, aki a plakett átadása ünnepségén is résztvett.

Charles Lindberg és Julio Kilényi élete összefonódott a kis aranyplaketten, amely immár egybekapcsolja az Óceán nagy energiájú aviatikusának meg az aradi magyar szobrászművésznél diadalmasan számváló karrierjét.

Érdekes felemlíteni itt, hogy a világ milyen hamar elfeledte a derék Wright testvéreket is. Pedig voltaképpen ők a kezdeményezés, eredetiség érdeme akik évekkel ezelőtt, ha nem is száz százalékos sikerrel, de keresztül estek, illetve keresztül repültek az Óceán feletti légi ut tüzkeresztségén. S már akkor eljutottak Angliáig, az igaz, hogy közben az Azori szigeteken is leszállásra kényszerültek. Kilényi mintázta meg az ő arany-

plaketteket is, még pedig három példányban, a melyek közül egy a Metropolitan muzeumban, a másik György angol király tulajdonában, a harmadik a Wright testvérek birtokában van, az eredeti ötvény pedig a szobrászművészeti kormány bizottsága előtt töretett széjjel kellő ceremóniával. Ilyen ritkaságszámba mennek az Újvilágban Kilényi plasztikai alkotásai.

Ugyancsak ez a kitűnő plasztikus művész mintázta meg a világhírű Dohnányi-plakettet is a Szobrászművészeti Múzeum részére, amelynek érdekessége az, hogy nemcsak a nagy művészt, hanem annak nővérét, fiát és anyját is ábrázolja. Kilényi öntötte domborműbe Coolidge elnököt és ő készítette el Wilson mellszobrát is. Edison Alva Tamás, a technika csodáinak világhírű feltalálója plakettjét maga az Edison Társaság rendelte meg nála, még pedig titokban, mert Edison semmitől sem retteg úgy, mint a fényképező lencse elé állni. Nosza, Kilényi Edison-tanulmányokat végzett, e-leste a halhatatlan feltaláló gesztusát a moziban s az életben és csinált róla egy plakettet.

A Newyorki Herald fényképmásolatban le is közölte az Edison-plakettet és láttára Edison elragadtatva kiáltott fel:

— Ha valaki erővel meg akarja csinálni az emlékművemét, az csak ez a magyar művész lehet.

S valóban Kilényi alkotta meg a Newyork melletti Edison-gyárnál az amerikai nép hálaemlékművét Edison tiszteletére. Mindenki el volt ragadtatva a plakettől, csak Edisonsné csapta össze a kezét lesújtottan:

— Nem szép. Eppen olyan rendetlen rajta az uram, mint otthon a munkájánál.

Ez dicséretnek is elég kellemes Edison feleségének ajkáról. A nagy feltaláló ugyanis soha világleletében még nem hordott mást, mint jó, lötyögős, készen vásárolt zakóruhát.

Romániában először!
A szezon egyik legnagyobb attrakciója, a

DÉL RÓZSÁI

Henny Porten és Angelo Ferrari-val a főszerepben
ma a Marosparti mozgószínházban.

Szinháznál

Építék, mint földi és poeziai társadalmában közismert tény, hogy a legtöbb szép nő

DIANA

arcxrnök, szappannak és pudernök köszönheti fiatalos, üde arcát, bőrt, haját és vállait, bársonyos puhaságú kezét és főleg azt, hogy arcát sohasem éktelenítik el szeplők, pattanások, mitesszerek és egyéb bőrtisztításihiányok. Mindenütt kaphatók! 3114

Lovagias ügy Vaitoianu tábornok és egy aradi őrnagy között.

Békésen intéződött el az aradmegyeyel kép viselőválasztásokkal kapcsolatos affér.

(Arad, augusztus 10.) Még az aradmegyeyel képviselői mandátumok igazolása során történt, hogy az ekörül támadt szenvedelmes vita során Vaitoianu Artur tábornok a kamarában igen súlyos kijelentést használt Birtolou Aurél szolgálatonkívül őrnagy, Pop-Csicsó István képviselő vejének személyével kapcsolatban, aki magára nézve sértőnek találta a tábornok kijelentését és ezért Popovici Mihály volt miniszter és Rautu Sándor képviselő útján provokáltatta is Vaitoianu Artur tábornok, volt minisztert. A lovagias ügy aztán annak rendje és módja szerint az alábbi jegyzőkönyvvel nyert elintézt.

Jegyzőkönyv. Mi, I. Istrati tábornok és Cantacuzino tábornok, mint Arthur Vaitoianu tábornok megbízottai, valamint Mihai Popovici volt miniszter és Alexandru Rautu képviselő, mint Aurel Birtolou őrnagy megbízottai a mai napon, 1927. augusztus 2-án a képviselőházban összeültünk, hogy megbízottaink között felmerült lovagias ügyet elintézzük.

Mi alulirottak, mint Aurel Birtolou őrnagy megbízottai magyarázatot és elégtételt

kértünk Arthur Vaitoianu tábornok urtól az ő általa a kamara 1927. július 30-iki ülésén tett sértő kijelentéseirért.

Mi, Arthur Vaitoianu tábornok megbízottai kijelentjük, hogy megbízottaink Birtolou őrnagy urra sehol, soha, sem szóban, sem írásban, sem sértő, sem bántó kijelentést nem tett, de ez szándékában sem volt.

Mi, Aurel Birtolou őrnagy megbízottai a fenti kijelentés dacára leszögezzük, hogy megbízottaink annál is inkább ragaszkodnak az elégtétel megadásához, miután a sértő kijelentés a kérdéses ülésről felvett gyorsíró jegyzetéről készült hivatalos kiadmány szerint tényleg elhangzott.

Mi, Arthur Vaitoianu tábornok megbízottai erre a megjegyzésre válaszolva, továbbra is fentartjuk azon kijelentésünket, hogy megbízottaink nem volt szándékában Aurel Birtolou őrnagy urat megsérteni.

Alulirott megbízottak ezért a lovagias ügyet befejezettek nyilvánítjuk. Arthur Vaitoianu tábornok megbízottai: I. Istrati tábornok sk., Cantacuzino tábornok sk. Aurel Birtolou őrnagy megbízottai: Mihai Popovici sk., Alexandru Rautu sk.

Erdekes házasságtörési botrány Aradon.

Előkelő aradi főtisztviselő zajos válása. — A megcsalt feleség összecsomagolta butorait a itthagya a csapodár férjét.

(Arad, augusztus 10.) Szokatlanul érdekes és nem mindennapi házasságtörési botrány frappirozó pikantériát foglalkoztatják tegnap óta az aradi társaságokat. A különös botrány egy általánosan ismert főtisztviselő, annak felesége és egy ismert aradi uriaszony körül játszódott le s annak előzményei voltaképpen hónapokra nyulnak vissza, tegnapi azonban az ilyenkor rendszerint szokásos csattanóval: két erőteljes arculütéssel érkezett el a szenzációs fordulathoz. A házastársi háboruszkodás után pedig az történt, hogy a magát megcsalottnak érzett harcias menyecske nyomban összecsomagoltatta butorait és már az éjszakai gyorsal hazautazott szüleihez.

A botrány egyébként — a férj vesztére — a hivatalos helyiség közvetlen közelében levő lakásban játszódott le, ugyanott, ahol négy-öt hónappal ezelőtt egy selyemcsempészes bűnébe esett ismert aradi uriaszony kért és kapott bűnbocsánatot. Eszerint a rideg paragrafusok hozták össze a szerelmeseket, a rövidesen kifejlődött meghitt jóviszony azonban megengesztelte Justitia asszony — szintén nő lévén — fekete sorokba préselt megtorló intézkedéseit, miután az illető főtisztviselő alapos helyszíni vizsgálat után a felhozott vádak dolgában negatív, magára nézve azonban pozitív eredményeket ért el. Ez azonban annál kevésbé csodálatos, hiszen abban az időben indultak tavaszi virágzásnak a Baross-parkban a vadgesztenyék, a bökkenő azonban ott volt, hogy tavaszi illatból kissé tulsokat szivott magába a házasságtörő férj, mert a szerelmi bódulatában elieledkezett feleségéről, családjáról s szerelmeseivel a holdas estéken kart a karba téve sétálgatott.

Mindig úgy van, hogy az efajta dolgokat legkésőbb a közvetlenül érdekelt fél, — ez esetben a főtisztviselő felesége — tudja meg. A szegény asszonyka a hír hallatára először sírógörcsökbe esett, aztán kételkedni kezdett, de amikor a saját két szemével győződött meg a meghitt sétákról, nem bírta magába fojtani elkeseredését, szemrehányást tett férjének, maj közölte vele, hogy még egy ilyen megalázás és köztük örökre vége lesz mindennek. A férj sem azért fél, hogy bűnbánólag be ne ismerje gonosz cselekedetét. A mi hősünk is talán úgy tett, mint sok más embertársa: leterdelve, kezét szívére téve esküdzött, hogy az új divatos koverkó alatt csak egyetlenegy asszonyért dobog az a bizonyos hus-valami s ez az asszony. — Ó! ki is lehetne más, — a törvényes feleség! És a francia receptre lejátszódott jelenet ezzel már véget is ért volna, ha még a mindig blangszatoló őrk

Eva egyetlen végmondatot nem fűz a lefolyt jelenethez:

— Kikaparom a két szemed, az övét is, levitriolozlak téged is, őt is, ha még egyszer meg tudom, hogy vele voltál...

A szörnyű fenyegetésekből azonban mi sem lett, letompultak az idők, pedig a férjüram továbbra is tilosba járt. De a korszó és kut legenda élő valósággá lett: tegnap ugyanis váratlanul sor került a fenyegető ígérek bevaltására. Az elkeseredés és a méltó asszonyi felháborodás ugyan csak két arculcsapásra devalválta a szemkikaparást és a vitriolos ígéretet, azonban ez a csattanó is elég volt ahhoz, hogy új fordulatot adjon a történeteknek s a második felvonás végén — tegnap este — a megcsalt asszonyka sírva csomagolta össze mindenét és a szállítókosci kíséretében egy árva konzilón kihajtatott az állomásra, ahová épen akkor futott be a pesti gyors, hogy a megcsalt asszonykát hazavigye szüleihez. Az elhagyott férj pedig tragikomikus pózban félre huzta a harmadik felvonásra a háló-alkov függönyét, kissé bambán és értelmetlenül a történetekkel szemben, rádólt az árván maradt hitvesi nyoszolyára, de ez az apropó hirtelen pompás ötletre inspirálta, mert eszébe jutott, hogy most már még inkább szabad, még inkább lehet; minden feltűnés és félelem nélkül jöhet az a bizonyos özvegy uriaszony, mert hiszen most ő — szalma. Ebbe az egyetlen szóba ugyanis azt a reménykedést sürítette be hősünk, hogy hátha megbánja és hátha mégis visszatér az eltávozott feleség.

— Rejtély a bucaresti-i robbanás körül. Bucarestből jelentik: Megirtuk, hogy vasárnap délután a bucaresti-i 21-ik gyalogezred lőterén lévő muni-ció raktár tetőzete eddig meg nem állapított ok következtében kigyulladt és a következő percekben már hatalmas explozió reszkettette meg a levegőt. Újabb jelentések szerint a tűz pontban öt órakor keletkezett és ötpercenként ismétlődtek a robbanások. A tüzet fogott és felrobbant gránátok ereje azonban szerencsére csak 50 méter körzetre terjedt és emberéletben nem esett kár. Mindössze csak a mentési munkálatok közben sebesült meg egy tűzoltó-katona, akinek száját zuzta szét egy gránátszilánk. A letartóztatott őrszem semmi felvilágosítást nem tud adni, míg a szintén gyanúba vett és letartóztatott erdélyi származásu magyar körművesmester azt állítja, hogy a másnap munkájához tett előkészületeket és meszet oltott, azonban nem ment fel a tetőzetre, mert a mészárók mintegy husz lépésre van a raktártól, viszont az ottlevők feltétlenül észrevették volna őt, ha egészen közel megy az épülethez.

Vége a kánikulának Aradon

Az éjszakai eső és szél lecsökkentette az elviselhetetlen meleget. — A meteorológiai intézet is hősülyedést jósol.

(Arad, augusztus 10.) A tikkasztó kánikula, ha igaz, tegnap érte el a kulminációs pontot. Az éjjeli szélvihar és eső mára valamivel lehütötte a levegőt és az egész napon át fujdogáló állandó hűvös szél reményt kelt az elcsigázott emberekben, hogy vége már a kinterhes napoknak. Ma reggel Aradon 26 fok volt a hőmérséklet és ez a déli órákban 30-ig emelkedett, de mi ez a tegnapi 40-en jóval felüli forróságához képest, vagy az azelőtti napok melegéhez képest, amikor állandóan 40 fok körül állt a hőmérő higanyoszlopa.

Az aradi közönség nem törődve semmivel, naponta ezrével zarándokolt az agyonujsg-cikkkezett Neptunba és igyekezett ott enyhülést találni. A jó Maros töle telhetőleg igyekezett kiszolgálni felhevült közönségét, de már tegnap ez sem ment valami jól, mert a barnásszíni folyó maga is meglehetősen megmelegedett a konok napsugaraktól. Természetes, hogy a jégfogyasztás elérte a maximumát Aradon és jég ugyszólván vaggonszántra fogyott, de fantasztikus kereslet volt görög-dinnyében is, úgy, hogy ma már sok vendéglőben nem is lehetett kapni. Hatalmas üzlet bonyolítottak le a sörgyárak is, de a többi hűsítő italoknak is már rég volt olyan szezonjuk, mint ezen a héten.

A kánikula ezenfelül áttörte az etikett korlátait és kiderült, hogy étteremben, vagy kávéházi terrasszon ingujiban úlni nem is olyan nagy dolog, sőt, az a mostanában oly sokat emlegetett erkölcs sem szenved miatta. Ha még tovább tart a hőség, sok mindenre rájönnek az erkölcsrendészeti okosok. Ugyancsak a nagy hőség hozta divatba újra az apacsinget, panaszkodnak is a divatárusok a nagy nyak-kendőbessz miatt.

A hőhullám ezuttal főleg Keleteurópán vonult keresztül, Spanyolországot, Franciaországot és Angliát nem érintette, Németországot csak részben. A meteorológiai intézet jelentése szerint a nagy meleget változékony időjárás fogja követni zivataros esőkkel és a nyugati széláramlatok csakhamar csökkentik majd a forróságot mindenütt. Ugy látszik, hogy ez a jóslás teljesedni fog, hiszen ma már erős enyhülés érezhető a kánikula aradi frontján.

„Állítsák bíróság elé Aradmegye bűnöseit!”

Az aradmegyei tanács mai ülése. — Ujabb indítvány a tanács feloszlására. — Védekező irat a vezérfelügyelő vádjaira. — A kisebbségek külön memoranduma.

(Arad, augusztus 10.) Felfokozott érdeklődés előzte meg a megyei tanács ma délelőtt 10 órára összehívott ülését, amelyen a tanács tagjainak válaszolniuk kellett a *Milloteanu* Misu belügyi vezérfelügyelő által felsorakoztatott vádakra. Délelőtt 10 óra felé gyülekezni kezdtek a tanács tagjai, majd negyed 11 óra felé megérkezett *Milloteanu* belügyi vezérfelügyelő is, aki — megnyitva az ülést — elrendeli a névsorolvasást és konstatálja, hogy 24 megyei tanácsos hiányzik, közöttük maga a tanács elnöke is: *Goldis* László volt kultuszminiszter. Ezután felszólítja a tanácsot, válaszoljon azokra a vádakra, amelyeket ő írásban kikézbcsített a tanács minden egyes tagjának.

Tanács tag indítványa a megyei tanács feloszlására.

Elsőnek *Momac* Döme dr. állt fel és a saját nevében igen érdekes memorandumot olvasott fel. Az első vádpontra reflektálva, kijelentette, a tanács tagjai nem tudhatták, hogy a permanens delegáció a törvény rendelkezésének megfelelően alkotott-e meg valamilyen szabályrendeletet. Ha itt valaki bűnös, az a permanens-bizottság lehet. Az egyes törvények kritizálására vonatkozólag megjegyzi, hogy a törvényeket is emberek készítették, akik tévedhettek. Ha a tanács ilyen kérdéseket tárgyalt, azt csak közérdekből, jóakarattal tette. Leszögezi, hogy ő a maga részéről nem vett részt ilyen vitában, azonban azt a nézetet vallja, hogy nem lehet bűn, ha ezt meg is tették.

Hogy a megyei tanács elé vitt ügyeket nem készítették megfelelő módon elő; tény. Ő maga és *Teodorescu* Constantin tanácsos több ízben fel is szólaltak ez ellen. Ez azonban a permanens-bizottság mulasztása. A megyei kert eladott parcelláiról a tanács nem tudott. Minden ez ügyben történt eljárás különben is törvénytelen és érvénytelen, mert a megyei tanács hozzájárulása hiányzott. Itt a telekkönyvi hivatal is bűnös, mert nem volt joga ahhoz, hogy ezeket a telkeket átírja. A megyei tanácsnak nem volt alkalmja ezzel a kérdéssel foglalkozni, így azokat kell felelősségre vonni, akik a törvényteleniséget elkövették. Az iskolák ügyében megjegyzi, hogy a tanácsnak fogalma sem volt arról, hogy léteznek a megyében javításra és felépítésre váró iskolák. A megyében vannak jegyzők, főbírák, bírák, tanügyi al- és főfelügyelők és ezeknek egyike sem tett ilyen értelmű jelentést. Ha nincsen panasz, orvoslás sincsen. A megyei tanács tagjai nem gyakorolhatnak felügyeletet az egész megyére és ha ebben a kérdésben valaki bűnös, úgy a mulasztó tisztviselők azok.

A hitelnyitásokra vonatkozó miniszteri rendeletről a megyei tanács nem tudott és ezért büntessék meg a volt delegált-prefektust és ne a tanácsot. A főbírói lakások ügye is így áll: a megyei tanácsnak azt jelentették, hogy a chisineui (kisjenői), aradulnoui (ujaradi) és halmagiui (halmági) főbíráknak nincs lakásuk. Ha ez a jelentés hamis volt, büntessék meg a referenst, aki hamis adatokat jelentett. A munkálatok elrendelése és a terveknek jóváhagyására való felterjesztése az adminisztratív szervek kötelessége. Ha ezt elmulasztották, vonják őket ezért a mulasztásért felelősségre. A Megyei Nyomda R.-T. létezéséről a tanács nem is tudott. Ez magánügy volt és feleljenek érte azok, akik a visszaélést elkövették. **Vigyék őket a bíróság elé, ha pénzt vettek be az egyes községektől ennek a társaságnak a javára.** Senkisen tett ez ügyben panaszt és így a tanács tagjai nem is tudtak az ügyről. Ami a szűkölködők részére létesített alap elpazarlására vonatkozik, ebben a kérdésben azok az ellenőrző szervek a bűnösök, akik nem tettek jelentést arról a tanácsnak. Büntessék itt is meg a tényleges bűnösöket és ne a tanácsot. Ha a tanács egyes ügyvédtagjai pert vállaltak a megye ellen, büntessék meg őket. A permanens-bizottság cselekedeteiről a

Községi költségvetés körül nem tud és nem is vállalt közösséget azokkal. Azokat a tanácsosokat pedig, akik pénzt vettek fel clyan ülésekért, amelyeken nem vettek részt állítsák bíróság elé. Konkluzióképpen javasolja, hogy **oszlassák fel a tanácsot, de egyedül csak abból az okból, mert egyáltalában semmit sem dolgozott.**

Válasz a vezérfelügyelő vádjaira.

A nagy meglepetéssel fogadott memorandum után *Motorca* Coriolan kérésére *Milloteanu* vezérfelügyelő felolvassa a minisztériumtól kapott megbízó levelét, majd *Stoinescu* Sándor dr. felolvassa a tanács tagok többségének a vádakra való reflektálását. A memorandum sorra vette a vádpontokat és elsősorban leszögezte, hogy nemcsak megyei, vagy városi tanácsoknak, hanem magánegyesületeknek is joguk van egyes rendelkezéseket kritika alá venni. Azonban nem kritizálták meg az agrártörvény végrehajtását, csupán egyes agrármunkák visszaéléseit hozták köz tudomásra és a lakosság rossz helyzetét, amely ebből kifolyólag támadt. Az erdő törvényre vonatkozólag megbízták dr. *Iancu* Cornelt, hogy dolgozzon ki memorandumot, amelyet a minisztériumhoz terjesztenek fel. Nem igaz az, hogy *Stoinescu* dr. az örökösödési illeketet kritizálta, csupán egy vita folyamán tudomására hozta a jelenlevő pénzügyigazgatónak, hogy egy esetben egy 170.000 lejes örökségre 68.000 lej illeketet vetettek ki. *Adam* Miklós sem kritizálta az adó kivétel-bizottságokat, hanem azt a kérdést intézte a tanácshoz, hogy ő, mint az aradulnoui (ujaradi) bizottság tagja, a kincstár, vagy a lakosság érdekét köteles-e védeni?

A vármegyei telekügyet nem approbálták, sőt a permanens-bizottság a miniszteri rendelet megérkezése után megtette a lépéseket, hogy ezt megsemmisítsék. A tanács tagjai éppen azért nem tartották szükségesnek a felszólalást, mert a megsemmisítésre irányuló eljárás amúgy is folyamatban volt. Téved a vezérfelügyelő abban, hogy december 20-án, a miniszteri döntés megérkezése után iratták át a telkeket, mert az erre irányuló kérvényt november 20-ikán adták be. Az iskolatelek adományozása a városnak méltányos volt. Két kilométer körzetben, a belváros területén nincsen megfelelő elemi iskola a gyermekek részére, kiknek nagyrésze a Kulturpalota egészségteleme souterrainjében van összezsúfolva. Különbösen is nyolc havi működésük alatt *Berechiu*, *Bocsig* és *Pescari* községekben építettek iskolát és folyamatban volt *Guravoi* és *Barsa* községekben az iskolaépítés. A megyei buza szétosztásáról a tanács nem tudott és ugyancsak nem ismerte a tanács azt a miniszteri rendeletet, amely a hitelnyitásokra vonatkozik.

Ami a főbírói lakásokat illeti, a vád ilyenformán nem állja meg a helyét. *Chirila* főbíró nem tudott a lakásába költözködni, mert a megyének nem volt alapja a lakás épületének megfelelő kijavítására. *Puticiu* főbíró azért nem tudott költözködni, mert *Santanara* (Szentannára) való áthelyezése idején a felesége súlyos betegen feküdt az aradulnoui (ujaradi) szolgabírói lakásában és *Angelina* főbíró, *Puticiu* kollegája, beteg felesége miatt nem tudott az aradulnoui lakásba bejutni. Így mindhárman kénytelenek voltak más lakást kivenni maguknak. Az aradmegyei hidak építése sürgős volt, mert az 1925-ös árvíz teljesen tönkretette azokat és több szerencsétlenség is történt emiatt. Miniszteri jóváhagyás pedig nem kellett, mert egymillió lejjig a tanács önállóan rendelkezhet. Természetes, hogy azokat az anyagokat, amelyeket az 1926-os költségvetés terhére rendeltek, az 1926-os költségvetésből is fizették.

A megyei nyomdáról nem tudott a tanács, ez egy magántársaság volt, amelyhez a tanácsnak semmi köze sem volt. A segélyalpok szétosztása pedig a prefektus joga volt és így ez a vád kizárólag a volt prefektust illeti. Az

iltői templom 50.000 lejes segélye elő volt irányozva és így ez nem lehet magánadomány. A tanács nem tudott arról, hogy egyes ügyvédtagjai pert vállaltak volna a megye ellen, nem tudott az egyik tanácsos községi irnoki alkalmazásáról sem. Annak, hogy az egyes községek hitelnyitásai nem kerültek rendszeren a tanács elé, kizárólag a pénzügyi szolgálat az oka. Ami azt a hitelnyitást illeti, amelyet *Nadlac* (Nagylak) községnek engedélyeztek a villamosrészvények vételére, ez teljesen indokolt volt, mert a községnek nagy előnye a villanyvilágítás, amely a község közügyének tekinthető. Nem tudott azonban a megyei tanács arról, hogy az egyik község vadászati jogát *Miclosi* dr. vette bérbe, azonban véleményük szerint — miután *Miclosi* dr. nem választott tanácsos — ehhez joga is volt. Nem tud a tanács arról, hogy egyes tagjai napidíjakat vettek volna fel jogosulatlanul, ha ez megtörtént, a törvény értelmében kötelezni lehet az illetőket, hogy fizessék vissza ezeket a napidíjakat.

A megye tanácsa mindenben betartotta a törvényeket — mondják a tanács tagok.

Leszögezi végül a memorandum, hogy amennyiben a permanens bizottság tényleg törvénytelenül járt el, a belügyminisztérium dolga annak eltávolítása. A megyei tanács azonban minden cselekedetében törvényesen és csak a megye s annak községei érdekében járt el.

A memorandum felolvasása után *Iancu* Cornel dr. külön felszólal a megyei park ügyében. Kijelenti, hogy amikor ez tudomására jutott, felkereste az aradi törvényszék főelnökét és megkérte, hogy ezt a törvénytelen ügyet utasítsa vissza. Ezután pedig maga járt el *Goldis* László akkori kultuszminiszter beleegyezésével a belügyminiszternél, hogy ezt ott megsemmisítsék. Ez meg is történt a legfelsőbb közigazgatási bizottság javaslatára.

A kisebbségi tagok külön memorandumban válaszolnak a vádakra.

Milloteanu vezérfelügyelő nyugodtan hallgatja végig a hosszas fejtegetéseket és csak egy-egy pontra vonatkozólag tesz kritizáló, vagy felvilágosító megjegyzéseket. Több ízben néhány szavas vita indul meg. *Milloteanu* vezérfelügyelő azonban igen határozottan védi álláspontját. A fejtegetések végeztével kérdést intéz a tanács tagjaihoz, hogy csatlakoznak-e a felolvasott memorandumhoz. Ekkor sorban állanak fel *Momac* Döme dr.-on kívül *Teodorescu* Constantin, *Piso* János, *Stoicescu* agrártanácsos, dr. *Márta* megyei állatorvos, majd a jelenlevő kisebbségi képviselők *Darányi* János, *Müller* Vendel dr. és *Grammer* István, akik bejelentik, hogy külön memorandumot adnak be.

Milloteanu: Kérem akkor legkésőbb holnap déli 12 óráig.

A vizsgálat ügyében a kisebbségi tanácsosoknak az volt a véleménye, hogy nem azonosíthatják magukat olyan tényekkel, amelyekről, mint a megyei tanács tagjai nem is tudtak és ezekért az ügyekért a volt delegált-prefektusnak és a permanens-bizottság tagjainak kell felelniök. Ezt az álláspontot a holnap délig beadandó memorandumban is kifejtik.

A bejelentések után *Milloteanu* vezérfelügyelő felolvasta a jegyzőkönyvet, majd felszólítására azt a tanács összes tagjai aláírták. Ezzel pontban 12 órakor véget is ért a megyei tanács ülése.

Kiskereskedőknek főnapló!

Iparkamarai kiadás.
Sándor Ferenc papírüzletében. Megyeházzal szemben.

— Magyar konzulátus Pozsonyban. *Buda* pestről jelentik: A magyar kormány megállapodott a csehszlovák kormánnyal egy Pozsonyban felállítandó magyar konzulátusra nézve. A konzulátus vezetője *Bartók* László konzul, akinek működési köre egész Szlovénziára kiterjed. A pozsonyi magyar konzulátus működését a legközelebbi időn belül megkezdi.

Ibolyafaló ma utoljára az Urániában

H I R E K.

Elhamvadó szalmatüz...?

... Egyszóval hiába esett meg újból a vécsi lakoma. A magasabb, a szép kiéléseket lehetségesítő pompás szálak és tompított vilátásu puha sarkok hiába láttak vendégül nagy neveket és a park százados fái csak susogtak, susogtak... A nagy nekikészülődésből csak igen kis valami lett: egy szép színházalapítási terv, amelyből kérdés, lesz-e valóság. Akár csak tavaly. Pedig akkor nagy lelkesedéssel jöttek haza a kiválasztottak és boldog szemükben ott ragyogott a nagy perspektívájú jövő, de aztán elhalványultak a szép lobogások, elhalkultak a melegítő tüzek.

Jönni kellett volna a Helikon nagy folyóiratának, amely reprezentálta volna az erdélyi magyar irodalmat, módot adott volna új tehetségek felszínrekerülésének és sok minden lett volna, — de nem jött. Sem tavaly, sem az idén. És most már jönni sem fog. Hej pedig valamikor, pár éve csak, enélkül is, de más volt minden. 1920-ban például. Nagy folyóiratok, amikben együtt dolgozott jószereységem is a már akkor is csengő nevekké: „Erdélyi Szemle“, majd „Napkelet“, „Zord Idő“, „Pászortűz“ ugyan hol vannak?... Pedig bizonyos, hogy nem mind a közönség részvétele miatt szűnt meg. Az itteni közönség olvas. Csak hozzá kell félni. És asztalára tenni az olvasni-valót és hol vannak a könyvek?

A csodálatos szalmaláng messze világított, ugy, hogy volt idő, amikor mindenütt, ahol magyarul írtak és olvastak, reménysókajok dagasztották a melleket:

— Ah Erdély... hát ott igen... ott van még irodalom...

Voltak, akik innen várták az egész magyar írásművészet újraébredését, cinikus Pesten is elcsendesült a rágás, ha az erdélyi irodalomról került szó, de most már... most már vége ennek is. A szalmaláng elaludt. Felberkenkedett az égig, ámuló szemek nézték pompás játékát, voltak vakultan nekirohanók is, de aztán huss... egy szélroham és hűvös pernyévé omlott össze minden. Néha még itt-ott kicsillan a parázs, de az is gyengén, pár percre csak és egyre ritkábban. És most már beszélni is csak hébe-hóba beszélnek róla, némely unalmas, meditativ kávéházi estén. Lassu méreg, lassu halál emészt ugye?...

És csak ülünk rezignált, ölbetett kezekkel, sóhajunk nagyokat, belebámulunk az esti holdba és — ősi szokás szerint — nem csinálunk semmit. Majd csak megsegít az isten. Nagy nem?!...

Fóthy Ernő.

— Rekvium az elhunyt magyar hercegprimás elkiadvéért. Csernoch János, az elhunyt magyar hercegprimás emlékére Pacha Ágoston timisoarai római katolikus püspök pástorlevelet adott ki, amelyben elrendelte, hogy az elhunyt hercegprimás elkiadvéért minden lelkésznek egy misét kell felajánlania és rekviumet kell celebrálnia.

— A Magyar Párt központi irodájának figyelemztetése a magyar választópolgársághoz. Dr. Willer József, a magyar Párt főtitkára, annak közlésére kér bennünket, hogy körülbelül két hétre szabadságra utazzik és mindazok, akik a magyar parlamenti csoport jogvédő irodáját (Bucuresti, Strada Academiei 28.) valamilyen ügyben felkeresik, ne cimezzék leveleiket dr. Willer József nevére, mert ezáltal — szabadságának ideje alatt — ügyük elintézése késedelmet szenved, hanem a levélborítékra a parlamenti csoport címét írják, hogy az iroda hivatalnokai is felbonthassák a leveleket.

— Pacha püspök bérmautja. Pacha Ágoston timisoarai római katolikus püspök szeptember közepén kezd meg szokásos őszi bérmautóját, amelynek programja a következő: Szeptember 13-án Tövisgyháza, 14-én Simánd és Curtici, 15-én Mácsa és Sofronya, 16-án Szentmárton és Otlaca, 17-én Varsánd, 18-án Székudvar, 19-én Cislacu, 20-án Ujfalú, 21-én Tipárlava, 27-én Cermeu, 28-án Borosjenő, 29-én Sírta és Galsa, 30-án Pancota, október 1-én Selénd és Körösbövény, 2-án Sebis.

A szovjet kiközösítette Trockijt és Zinovjevot.

Moszkvából jelentik: Az orosz kommunistapárt kongresszusa órlási szótöbbséggel

kimondotta, hogy Trockijt és Zinovjevot kizárja a párt központi bizottságából.

— Windschgraetz herceget újból megoperálták. Budapestről jelentik: Windschgraetz herceget ma újból megoperálták. A beteg állapota javult, de hogy egészsége teljesen helyreálljon, néhány havi speciális kurára lenne szüksége. Ezért az orvosok véleménye alapján a herceg hozzátartozói újabb halasztásért folyamodnak az igazságügyminiszterhez.

— Hare az Océán dicsőségéért. Londonból jelentik: Courtney kapitány, aki bejelentette, hogy ma reggel startol az Océánrepülésre, nem indult el, mert az időjelentések nem voltak kedvezők.

— Travemündéből jelentik: A Kasper repülőgép, amelynek fedélzetén Golz gróf van, már 18 óra 23 perc óta a levegőben repül és még semmi hír nem érkezett róla. — Hamburgból jelentik: Könecker német pilóta Kölnből startol az Océán átrepülésére, ugyanazon a napon, amikor Dessauból megindulnak Riszticsék Amerika felé. Könecker eddig a negyedik német pilóta, aki erre a veszélyes utra vállalkozik. — Budapestről jelentik: Egész Németország ünnepli Risztics János magyar származású pilótát a dessau világrekordért. A magyar légügyi hivatal ma táviratban üdvözölte Riszticsét és Budapesten lakó édesapját.

— Büntetés Daudet szökéséért. Párisból jelentik: A Sante fogház igazgatója, akit Daudet szökése miatt állásától felfüggesztettek, ma került a fegyelmi bíróság elé, amely megrovásban részesítette. A fogházigazgatót különben az igazságügyminiszter nyugdíjazta.

— Házasság. Ecker Erzsébet és Gedeon Simon, az aradi Vasipar szerkesztési oszt. főnöke ma este fél 8 órakor tartják esküvőjüket az aradi Minoriták templomában.

— Eljegyzés. Gantner János földbirtokos leányát, Olga-t eljegyezte Ortutay Lajos. (Minden külön értesítés helyett).

— Gyilkos földcsuszamlás. Pécsről jelentik: Tegnap földcsuszamlás történt Regöly községben. A mai vizsgálat megállapította, hogy az egyik homokparton két cigánycsalád lakott. Amikor megindult a föld, a két család menekült, azonban egy kislányt, atyját és a család egy másik tagját maga alá temette a föld. Csak a kislány atyját mentették meg, a másik kettő meghalt. Mint megállapítást nyert, a borzalmas földcsuszamlás egy nyolctagú családot teljesen eltemetett. A halottak kiemelését a katonaság csak holnap kezdi meg, mert attól félnek, hogy újabb földcsuszamlás történik.

— Dr. Kugel Ede nőorvos Bulv. Carol I. (Erzsébet-körut) 30. költözött.

— A magyar egyetemek létszáma. Budapestről jelentik: A kultuszminiszter ma rendeletet adott ki, amelyben a tanév első felére szabályozza az egyetemre felvehető tanulók számát. A budapesti egyetem orvosi fakultására 300, jogira 500, bölcsészetre 300, természettudományira 400; Szegeden a jogira 200, orvosira 80, bölcsészetre 300, természettudományira 400; Pécsen a jogira 200, orvosira 150, bölcsészetre 60 hallgató vehető fel. A budapesti közgazdasági egyetemre 400, a műegyetemen a mérnöki szakon 150, az építészetre 100, a gépészmérnökre 100, a vegyész-mérnökre pedig 20 hallgató.

Az aranyeres vérzést, viszketést, nedvezést, csak a
HAEMORSAN szünteti, mert az nem
csak a következményt,
hanem az okot is meggyógyítja. 3490

— A Maros halottja. Az aradul-noul (új-aradi) hid közelében ma reggel egy fiatal fiú holttestét vetette ki a Maros. A vizsgálat hamarosan megállapította, hogy a szerencsétlen Albu Traian inasgyerek, aki tegnap az ingyenfürdőben nyomtalanul eltűnt.

— Pusztító vihar Cluj (Kolozsvár) fölött. Clujról (Kolozsvárról) jelentik: Tegnap éjjel a város fölött borzalmas erejű vihar vonult keresztül, amely nagyobb károkat okozott. A házsongárdi temetőben több fát és villanyoszlopot kidöntött a vihar, amely egy nyaralóházat is elsodort. A villám becsapott a Magyar-ucca 96. számú házba, amelyet felgyújtott.

— Borzalmas tűz Galati mellett. Galatiból jelentik: Tegnap délután ugyszólván példátlanul erős hatalmas szérutűz pusztította el a közeli Beresti község egész gabonatermését. A tűz közvetlenül a község határában keletkezett és a rekkenő forróságban gyorsan terjedt, majd néhány óra múltán az egész szemhatár lángtengerben állott. A tűz elfojtására természetesen még csak gondolni sem lehetett, mert a borzalmas elemet emberi erő képtelen volt megfékezni. A kárt 4 millió lejre becsülik.

— Aradra helyezett tanár. Bucurestiből jelentik: A közoktatásügyi miniszter Olinescu Marcel polgári iskolai tanárt saját kérelmére Botosani-ból az aradi polgári fiúiskolához helyezte át.

— Halálozások. Aradváros egyik érdekesen markáns alakja, gaadi Kayser Ödön hunyt el tegnap este 60 esztendőskorában. Halálát nagy és előkelő rokonság gyászolja. Temetése e hó 11-én, csütörtökön délután 6 órakor lesz a Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 20—22. számú házból.

Reich Gyula rokkant nyomdász életének 51-ik évében meghalt. Temetése ma, csütörtök délután 6 órakor lesz a felső-temető halottsházából.

— Elfogott katonaszökevény. Az aradi államrendőrség ma letartóztatta Lacob Stefan katonaszökevényt, akit átadott a katonai hatóságoknak.

— Hullarabló cigányok. Bucurestiből jelentik: A rendőrség letartóztatott egy cigánybandát, amely hullarablásokból élt. A banda a Belu-temető számos sírboltját kifosztotta. Lakásukon nagymennyiségű rablott holmit találtak.

— Pusztító ciklon halállal. Iasi-ból jelentik: Ma délelőtt borzalmas erejű ciklon dúlt Iasi külvárosában. Pontban déli 12 órakor a rekkenő hőségben hirtelen hatalmas forgószél keletkezett, amelynek ereje több épületet döntött romokba. Az összes fizetekről lerepültek a cégtáblák és a felszaggatott háztető-roncsok valóságos záporként hulltak a földre. A ciklon mintegy 400 méteres körzetben tombolt. Egy asszony meghalt, egy másik súlyosan megsérült.

— Október harmadikán lesz Zola halálának negyedszázados évfordulója. Párisból jelentik: Zola Emilnek október 3-án lesz halálának huszonötödik évfordulója. A francia kormány és a francia irodalmi körök nagy előkészületeket tesznek a nagy író emlékének méltó megünneplésére. Hasonló ünnepek lesznek az évforduló alkalmából a világ minden kulturállamában.

— Letöltött határátkelők. Cernautiból jelentik: A granicsárok a román-lengyel határ mentén lévő Zastavna falu közelében ráköttek egy a határ mentén haladó kocsi, amelyben Johann Harboth és nővére ültek. A golyók Harbothot halálosan találták, míg nővérét haldokolva szállították be a babini kórházba. A fegyverhasználat oka még ismeretlen. A határőrség parancsnoksága megindította az eljárást. Valószínűnek tartják, hogy Harboth és nővére át akartak szökni a határon.

— Magyar újságok árusítása az aradi állomáson. A CFR vezérigazgatóságának ama rendelkezésével kapcsolatban, amelyek a vasuti hírlapelárusítóknál kapható magyar- és németnyelvű sajtótermékek számát rendezték, természetesen olyanformán, hogy azokat redukálták, az aradi állomás főnöksége annak megállapítását kéri, hogy a már érvényben lévő megszorított rendelkezéseken kívül újabb korlátozó intézkedéseket a maga részéről nem léptetett életbe mostanában.

— H. Sziklay Gizi táncatanárnő, tánciskoláját kezdők és haladók részére szeptember hó 1-én a Strada Cercetasilor 7., (Szent Pál-ucca) tánctermében megkezd. Külön gyermek (baba)-kolonok, 4 éves kortól kezdve. Magánórák megbeszélések szerint. Kolonokban tanítva lesznek a legújabb modern táncok: Bananas-Slid, Heerbic-Jeebics, New-Blues, New-Black bottom, Charleston 1927. Beiratkozás és bővebb felvilágosítás lakásán, Strada Cercetasilor 7.

— Terjed a magyarországi sztrájk. Budapestről jelentik: A munkások és munkaadók kiküldöttjeinek a sztrájkügyekben folytatott tanácskozása eddigelé nem járt eredménnyel. A kormánynak az a felfogása, hogy a várható olcsóbbodás folytán a sztrájk önmagától meg fog szünni. Egyelőre az a helyzet, hogy Szombathelyen százötven famunkás lépett legújában sztrájkba. Győrött pedig kitört az építőipari sztrájk.

— Augusztus 28-án lesz az aradi nyomdászok jótékonycélú kertiünnepélye Aradul-noun (Ujaradon) a Kornett-féle vendéglőben.

— Gyújtogatott és gyilkolt a villám. Szegedről jelentik: A Tápé község közelében levő Püspökellén a tegnapi vihar alkalmával a villám egy tanyát pillanatok alatt lángbaborított és az abban lakó zsellér család bennégett. A szegedi és tápéi tüzoltók a vihar miatt képtelenek voltak átkelni a Tiszán és így az egész tanya elpusztult. Szolnokon a villámcsapások három lakóházat és több kazlat gyújtottak fel.

— Egy kövér és egy sovány Dumas harca. Az a harc, amely az ingyenes Dumas-kiadások körül kitört, ma újabb fordulathoz érkezett. A Gutenberg könyvkiadóvállalat kiadásában megjelent első Dumas-könyvek már készen várják az expedíciót, amikor ma váratlanul egy új Dumas-kiadó ugrott ki a porondra, aki ugyanolyan feltételek mellett kínálja könyveit. Összehasonlították az ellen-Dumast a Gutenberg-féle kiadvánnyal és kiderült, hogy ezek a kiadványok, mint testes óriások terpeszkedtek az ellen-kiadó, az Otthon-vállalat vézna, satnya, sárga füzetkéi mellett. Kitűnt, hogy a Gutenberg-kiadás szép, fehér papíron készült és teljes regényt ad, míg az Otthon kiadványa egyharmadára csonkította meg rossz fordításban Dumas művét, úgy, hogy abból egész fejezetek maradtak ki. A Gutenberg-vállalat igazgatói megkönnyebülten mosolyogtak össze, látszott rajtuk, hogy a kövér Dumast nem féltik a sovány Dumas konkurencijától, amit az Otthon-vállalat egy olyan funkcionáriusa eszközölt, aki a tömegkiadásnak ezt a módját a Gutenberg-vállalatnál tanulta. Minthogy azonban a Gutenberg-vállalatnak elve nemcsak olcsó könyvet adni, hanem jót és teljeset is, biztosra vehető, hogy a közönség nem vesz csonkított könyvet, hanem teljes, szép kiállítású regényt és ezzel a sovány és kövér Dumas harca el is dönt, természetesen a kövér javára.

A halálraítélt anarchisták utolsó órái

Az eddigi diszpozíciók szerint csütörtökön reggel megtörténik Sacco és Vanzetti kivégzése. — Szakadatlanul folynak a tüntetések világszerte a kivégzések ellen.

(Az Aradi Közlöny newyorki tudósítójától.) Már csak huszonnégy óra választja el Sacco és Vanzetti halálraítélt anarchistákat a borzalmas végtől. Közben még az utolsó 24 órában is óriási erőfeszítések történnek, hogy az ítélet elhalasztását kérészokolják és minden közéleti nagyság intervenál az elítéltek érdekében. Eddig azonban az a helyzet, hogy az amerikai kormány könyörtelen és ragaszkodik a két szerencsétlen kivégzéséhez.

A Bostonból érkezett jelentések szerint a tüntetések és robbantások folytatódnak. A helyzet reménytelennek látszik a kegyelem elnyerésére, mert minden jogorvoslatot már kimerítettek, az összes perújítási és kegyelmi kísérleteket elutasították. Csak egy halvány reménysugár villant még fel. — mint a zesti jelentések mondják — mert a kormányzó kijelentette, hogy a védőknek a büntetés felfüggesztésére vonatkozó javaslatát mérlegelni fogja. Közölte egyidejűleg, hogy a végrehajtó tanács ülését csütörtök helyett szerdán tartja meg, mert a tanácsnak is nyilatkoznia kell az ítélet felfüggesztése ügyében, abban az esetben, ha a kormányzó beleegyezik a felfüggesztésbe.

Addig is azonban újabb szenzáció tartja izgalomban a kedélyeket: Massachusetts állami hóhéra, a villamosszék kezelőmechanikusa nyomtalanul eltűnt lakásáról. Egyes verziók úgy szólnak, hogy megszökött az anarchisták-tól való félelmében, azonban a rendőrség nem tartja kizártnak, hogy az anarchisták rabolták el és fogságban tartják, nehogy a kivégzést megtarthassák. Hivatalos körökben azonban leszögezik, hogy ha a kivégzés időpontjára nem jelentkezik a mechanikus, helyette egy börtönőr fogja a villamosszék gombját megnyomni.

Newyorkban tegnap érték el tetőpontjukat a tüntetések. Körülbelül 100.000 munkás vett részt a tüntetéseken, amelyeken röpiratokat osztottak széjjel a tüntetők között. A rendőrség létszámát a legnagyobb fokozták és körülbelül 17.000 főnyi rendőrt összpontosítottak a csütörtöki napra. A városban és környékén egymást érik a tiltakozó népgyűlések. A Sacco és Vanzetti megmentésére alakult védőbizottság Borah és La Follette szenátorokat is megnyerte az ügynek. A chicagói jelentések szerint a katolikus székesegyház ellen újabb bombamerényletet követtek el. Az épület erősen megrongálódott. Európában is nagy erővel folynak a tüntetések. A berlini jelentések szerint itt is tüntettek az amerikai követség előtt, azonban komolyabb összeütközésre nem került sor, mert a követség épületét meg erősített rendőrosztag őrzi. Eddig 22 tüntetőt tartóztattak le. A párisi jelentések szerint Hollandiában 24 óras sztrájkot rendeztek tiltakozás jeléül. Stockholmban is 50.000 munkás tüntetett a kivégzés ellen. Az amszterdami jelentések szerint az amerikai újságírókat, akik Amszterdam megtekintésére érkeztek, a tömeg kövekkel dobálta meg.

Római jelentések szerint Sacco édesapja táviratot intézett Mussolini miniszterelnökhöz, közbenjárását kérve a kivégzés elhalasztására. Mussolini válaszában közölte, hogy a nemzetközi jog által megengedett összes lépéseket megtette és személyesen kérte a római követet, hogy világosítsa fel kormányát Európa hangulatáról. Mint a Vatikánból kiszivárgott hírek mondják, XI. Pius pápa is közbenjár a halálraítéltek érdekében.

Londonban — mint a jelentések mondják — a londoni földalatti vasút ellen is bombamerényletet követtek el. Emberélet nem esett áldozatul, azonban tekintélyes anyagi kárt okozott a merénylet. A tüntetések szakadatlanul tartanak.

Itt említjük meg, hogy — mint ismeretes — az aradi szakszervezetek is táviratban kérések a bucaresti-i amerikai követet, kérjék köz-

be a kegyelem érdekében. Az amerikai követség ma a következő táviratban értesítette az aradi munkásságot az eredményről:

— Táviratilag tettem jelentést Washingtonban az Önök intervenciójáról Sacco és Vanzetti érdekében. Palmer, Amerika központi konzula.

Ibolyafaló ma utoljára az Urániában

Baleset-e az akasztás?

Lederer Gusztáv csendőrfőhadnagy örököséül kerül a gyilkos tiszttal balesetbiztosítását. — Érvényes-e a balesetbiztosítás kivégzés esetére.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Érdekes polgári pert indítottak meg ma a gyilkosság miatt halálra ítélt és kivégzett Lederer Gusztáv hitelezői. Ebben a perben kell eldölnie annak, vajon balesetnek minősíthető-e az, ha valakit a törvényszék ítélete alapján kivégeznek? Amikor Lederer Gusztávot felakasztották és Ledererét 15 éves fegyházbüntetésének kitöltése végett Márianosztrára szállították, megmozdultak a hitelezők és Ledererék minden ingóságát elárvereztették. Ezzel azonban a hitelezőknek csak egy része nyert kielégítést, viszont maradtak hitelezők, akik nem tudtak pénzükhöz jutni. Az egyik hitelező ügyvédje ekkor felfedezte, hogy Lederer Gusztáv még aktív katonatiszt korában életbiztosítást kötött egy Militaria nevű biztosító részvénytársaságnál. A Militaria a háborúban alakult és csupán katonatisztek életbiztosításával foglalkozott. Lederer is ilyen biztosítást kötött s 1500 dollárra biztosította életét.

Az életbiztosítási kötvény szerződésében Lederer Gusztáv kikötötte, hogyha bármiféle baleset, vagy külső erőszak, külső behatás következtében hal meg, a biztosítótársaság köteles kifizetni örökösének az ezeröttszáz dollárt. A háború alatt Lederer Gusztávot nem érte semmiféle baleset, a háború után pedig a Militaria megszűnt. Üzleteit egy előkelő fővárosi biztosító társaság vette át s így átvette Lederer Gusztáv életbiztosítási kötvényét is. Lederer Gusztáv a szerződésben kikötötte azt is, hogyha külső erőszak folytán következne be a halála, akkor a biztosító társaság nem ezeröttszáz dollárt tartozik örökösének fizetni, hanem ennek dupláját, háromezer dollárt. Lederer Gusztáv hitelezői most ennek a háromezer dollárnak a kifizetését követelik a biztosítótól. Arra hivatkoznak, hogy a törvény értelmében nekik jár Lederer Gusztáv minden hátrahagyott vagyona, mert a hitelezőkön kívül más örökös nem maradt hátra.

A biztosító társaság megtagadta az összeg kifizetését, azzal érvelvén, hogy Lederer Gusztávot jogerős ítélet alapján kivégezték, már pedig a szerződés értelmében csak akkor jár az örökösöknek a szerződésben kikötött összeg, ha valamely baleset következtében hal meg. Már pedig lehetetlen feltevés az, hogy a törvényen alapuló akasztást balesetnek lehessen minősíteni.

A hitelezők most pert indítottak a biztosító ellen azzal, hogy a szerződés expressis verbis nem köti ki, hogy felakasztás esetében nem kell a háromezer dollárt kifizetni. A budapesti törvényszéken már ki is tűzték ennek az érdekes ügynek a tárgyalását, amelyet előreláthatóan szeptember hónapban fognak megtartani.

URANIÁBAN
ma utoljára kétfős műsor
IBOLYAFALÓ
Ezt megelőzően: Harry Liedtke
Bitó menyasszonya
dráma 30 éves háborúból 7 felvonásban
Füszereiben: Grete Reinwald.
Előadások kezdése 5, 7 és 9/10.
Mozsákolt helyárak!

Uj vizsgálat Arad tanácsa ellen

A belügyminisztérium távirati megbízása Milloteanu vezérfelügyelőhöz. Immáron harmadik inspektor vizsgálja felül Aradváros ügyeit.

(Arad, augusztus 10.) Az aradi városi tanács ügyében ma újabb nagy feltűnést keltő fejlemény állott be: a belügyminisztérium ma érkezett távirati rendelkezésével elrendelte a harmadik vizsgálat megejtését Aradváros tanácsa ellen. A belügyminiszteri rendelkezést, amely Milloteanu vezérfelügyelőt rendeli ki az újabb vizsgálat megejtésére, — illetékes helyen — úgy kommentálják, hogy az eddigi Peter Iulian és Cristea Demeter vezérfelügyelők által folytatott két vizsgálat nem merítette ki teljes mértékben a tanács ellen felhangzott vádakát és ezért vált szükségessé a harmadik vezérfelügyelő delegálása, illetve vizsgálata is. Mint emlékeztető, a legfelsőbb közigazgatási bizottság, a nyári szabadságolások miatt, egyelőre nem dönthetett az eddigi kétfős vizsgálat ügyében és a halasztást most a belügyminisztérium is felhasználja a vádak kiegészítésére. Erre magyarázható Misu Milloteanu delegálása, amelynek részletei a következők:

Milloteanu Misu belügyi vezérfelügyelő, aki már nyolc napja tartózkodik Aradon, befejezte a megyei tanács elleni vizsgálatát és eredetileg holnap este el is akart Aradról utazni. Ebben azonban megakadályozza a belügyminisztériumnak ma délből érkezett távirata, amelyben felszólítja a vezérfelügyelőt, hogy haladéktalanul folytasson le egy újabb

vizsgálatot Aradváros tanácsa ellen. A vizsgálat — illetve a belügyminiszteri rendelkezés — ügyében felkerestük Georgescu János prefektust, aki a következőkben erősítette meg az értesülést:

— Tény az, hogy ma délből a minisztériumtól távirati utasítás érkezett a városi tanács elleni vizsgálat lefolytatására vonatkozólag. A vezérfelügyelő még a mai nap folyamán meg is kezdte a vizsgálatot.

Igy a mai délutánnal kezdetét vette a harmadik vizsgálat, amelynek nyomában újabb vádpontokat állítanak fel a tanács ellen és újra összehívják a tanács tagjait, hogy feleljenek az egyes vádpontokra. Hogy milyenek lesznek ezek a vádak, azt ma még nem lehet tudni. Ez — mint a megyénél is — majd csak a vizsgálat teljes befejezésével kerül nyilvánosságra. A város polgársága fokozott érdeklődéssel várja a harmadik miniszteri vizsgálat fejleményeit, amelyeknek nyomában most már előreláthatóan mégis csak bekövetkezik a városi tanács hónapok óta húzódó feloszlása. Érdekes, hogy dr. Angel István polgármester ezideig nem szerezhetett tudomást az újabb vizsgálatról, miután siriai (világosi) szőlőjébe utazott ki és onnan csak holnap reggel érkezik haza.

Forradalom készül Portugáliában

Lisszabonból jelentik: Lopez ezredes, a porcai katonai parancsnok, ma Lisszabonba érkezett és közölte a kormánnyal, hogy a csapa-

patai között nagy izgalom uralkodik és ha egy héten belül nem alakítják ujja a kormányt, feltétlenül kitör az újabb lázadás Portugáliában.

Rablótámadás egy aradmegyei nagykereskedő neje ellen

Ki akarták rabolni Mann Gézánét az arad-brassói vonaton. A vonat egyik kalauza volt az elvetemült merénylő.

(Arad, aug. 10.) Az arad-bucuresti gyorsvonaton rémitő kalandban volt része egy ismert és előkelő aradmegyei urasszonynak, aki ellen a gyorsvonat egyik alkalmazottja gyilkos megrénylést akart elkövetni, hogy kirabolhassa. A megdöbbentő esetről a következőket jelenti az Aradi Közlöny munkatársa:

Mann Gézáné kisjenői nagykereskedő neje Aradról Brassóba akart utazni, hogy az ott lakó nővérét meglátogassa. Egyik I. oszt. fülkébe szállt fel, ahol teljesen egyedül volt. Egy ideig olvasással töltötte az időt, majd a késő éjszakai órákban pihenésre készült. Előzőleg már bent volt a kalauz is és az ellenőr is, abban a tudatban pihent le, hogy nem fogják az uton háborgatni. Alig helyezkedett el a pamlagon, amikor óvatosan kinyitották a fülke ajtaját és belépett ráta egy vasúti kalauz, de nem az, aki az elsőosztályú kocsi jegyei enőrzésével volt megbízva. Az urasszony megdöbbent a szokatlan időben belépő ember látására, az azonban halkán rászólt:

— Egy szót sem!...

Azután hirtelen mozdulattal elreteszelt a fülke ajtaját és kezdte leszedni a csomagokat. Mann Gézáné, amikor az első réműletből magához tért, hirtelen felugrott, féltudobta a csomagok kibontásával szótlanul foglalatostkodó embert, az aítóhoz rohant, hogy a reteszt felrántsza. De a rabló fürgébb volt. Megragadta az urasszony karját, elrántotta az ajtótól és mielőtt a megtámadott segítségért kiálthatott volna, rászoritotta nyakára kezét és fojtogatni kezdte. Mann Gézáné kétségbeesett erővel próbált védekezni. A rablótámadónak láthatólag az volt a szándéka, hogy áldozatát az ablakhoz vonszolja és kidobja a robogó vonatból. Az életért küzdő urasszonynak azonban hatványozott erőt adott a halálfélelem és sikerült is az elvetemült ember kezét letépni nyakáról és hangosan segítségért kezdett kiabálni.

A másik pillanatban aztán egyszerre dörömbölni kezdtek a fülke ajtaján, s a bezárt fülkét felnyitni próbálták. A támadó megdöbbent és eleresztette áldozatát. Ezt a másodpercet aztán arra használta fel az urasszony, hogy az aítóhoz rohanjon, amelynek retesztét kinyitotta. Feltárult az aító és egy ezredes sietett be a fülkébe, aki azonnal állította a helyzetet és egyeilen ütással ártal-

matlanná tette a rablót. A lármára berohantak a vonat alkalmazottjai és a kocsi utasai, akik összekötözték a vakmerő embert. A gyorsvonat épen befutott a kiskapusi állomásra, ahol a rablótámadó kalauzt átadták az állomás csendőrségének. A rémes kaland nagyon megviselte Mann Gézáné idegét, akinek bátorságával sikerült megmentenie életét és ártalmatlanná tenni egy elvetemült embert, akinek bizonyára több bűn is terheli lelkiismeretét.

Ibolyafaló ma utoljára az Urániában

Művészet.

— „A Duna“. Ezzel a címmel érdekes és szép kiállítású könyvecske hagyta el mostanában a sajtót a M. F. T. R. kiadásában. A könyv első része magával a Duna folyamammal foglalkozik, majd a dunai hajózást ismerteti, azután pedig a Magyar Királyi Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaság működéséről számol be. Leérdekesebb része a könyvnek a negyedik szakasz, amely az érdekesebb városokat és látványokat ismerteti csinosan illusztrálva Regensburgtól Brailáig és Galati-ig, úgy hogy a könyv mint utikalauz csaknem nélkülözhetetlen azok számára, akik a Dunán hajóutat szándékoznak tenni. A könyv egyébként megjelen nemet, francia és angol nyelven is.

ERZSÉBET MOZGO.

Ma délután 4,5 és este 10 órakor
utoljára

A NAGY PARÁDÉ

A legszenzációsabb filmkláger, csodás látványosság. — A főszerepben: JOHN GILBERT.

Jön: A meztelen asszony. Petrovics Szvetislával.

Szép idő esetén az esti előadások a kerthelyiségben.

Visszautalják

az oradeai (nagyvárad) vasúti állomás háromnegyed millióját.

Nagyváradról jelentik: Nagy feltűnést keltett annak idején, amikor a bíróság végzése alapján a Félix-fürdői vasúti szerencsétlenségből kifolyólag Mihályi Irén marosvásárhelyi urileány részére megítélt összegből a vasúti pénztárnak végrehajtó jelenlétében történt megírása által 764.446 lej kivettek és azt az oradeai (nagyvárad) pénzügyigazgatóságnál letétbe helyezték. Ez április 8-án történt, mi is megemlékeztünk róla és azóta sok vitára adott okot az eset. A vasut szigoruan ragaszkodott ahhoz az álláspontjához, hogy pénzét vissza kell kapnia és noha a legfelsőbb bíróság nem tette ezt az álláspontot magáévá, Mihályi Irén mégsem tudott pénzéhez jutni. Tegnap aztán váratlan fordulat állt elő ebben az ügyben. Az oradeai (nagyvárad) vasúti főpénztár kapott egy utasítást, hogy jelentkezzen a 764.446 lejért a pénzügyigazgatóság letéti pénztáránál, ahol felsőbb utasításra ki fogják a pénzt fizetni. A pénztár eleget tett az utasításnak és a pénzügyigazgatóságon, ahol már tudtak a dologról, visszafizették a letétbe helyezett pénzt, minden formalitás és megindokolás nélkül. Hasonlóképp tájékoztalanul állanak az esettel szemben Mihályi Irén ügyvédei is. Ugy hirdik azonban, hogy Mihályi Irén bátyja a múlt napokban lent járt Bucarestben, ahol hosszas tárgyalásokat folytatott a vasúti vezérigazgatósággal. Ezek a tárgyalások hír szerint eredménnyel végződtek és közös megállapodásra történt a pénzügyigazgatóságon letétben lévő pénz visszaszolgáltatása.

Közgazdaság.

Zürichben 3.22 a lej.

Helyi valutaárak. (Augusztus hó 10.)

Kifizetések: Berlin 39.05, Amsterdam 65.80, Newyork 163.75, London 796.50, Páris 6.43, Milanó 8.97, Prága 4.86.50, Budapest 28.60, Zágráb 2.88.50, Bécs 23.10, Zürich 31.60. —

Áru: Márka 39, dollár 162, angol font 790, francia frank 6.50, olasz lira 9, cseh korona 4.85, pengő 28.50, dinár 2.85, osztrák schilling 23.10, svájci frank 31.30. — Pénz: Márka 38, dollár 160, angol font 785, francia frank 6.30, olasz lira 8.50, cseh korona 4.75, pengő 28.20, dinár 2.80, osztrák schilling 22.80, svájci frank 31. — Irányzat: lanya.

Zürichi tőzsdenyitás. (Augusztus hó 10.) Amsterdam 208, Newyork 518.87.50, London 2522, Páris 20.33.50, Milanó 28.25, Prága 15.39, Budapest 90.35, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.22, Varsó 58, Bécs 73.05.

Zürichi tőzsdezárlat. (Augusztus hó 10.) Berlin 123.31, Amsterdam 207.97, Newyork 518.80, London 2522, Páris 20.33.25, Milanó 28.25, Prága 15.39, Budapest 90.55, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.22, Varsó 58, Bécs 73.05.

APOLLOBAN ma utoljára

IRENE

Vigjáték 8 felvonásban.
Gyönyörű ezinesszínjátékvéssel
A főszerepben:
COLEEN MOORE.

HALÁL RÓZSÁK

Dráma 8 felvonásban.
A főszerepben:
Conrad Veidt, Verebes Ernő.

Az előadások 5, 7 és 10-kor kezdődnek. Mérsékelt helyárak!

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Augusztus hó 10.)
Devizák: Páris 6.36, Berlin 38.80, London 790, Newyork 162.25, Milánó 8.85, Zürich 31.37.50, Bécs 22.95, Prága 4.82. — **Valuták:** Napoleon 550, márká 38, léva 1.20, török líra 0.78, angol font 785, francia frank 6.50, svájci frank 31, olasz líra 9, drachma 2, dinár 2.85, dollár 161, lengyel zloty 17, osztrák schilling 23, pengő 28, cseh korona 4.95.

— Csődkérelem. Popper Jakabné aradi lakos 100.000 lej behajthatatlan követelése erejéig a mai napon csödmegnyitás iránti kérelmet nyújtott be Epstein Simon aradi szesz-nagykereskedő ellen. A csődkérelem felett még nem történt döntés.

— Az Angol—Magyar Bank félelvi mérlege. A z Angol—Magyar Bank Rt. Budapesten megtartott igazgatósági ülésén megállapította a folyó év június 30-ával lezárt félelvi mérlegét, amelynek összes adatai az üzletnek további erős fejlődéséről tesznek tanúságot. Az 1926. évi mérlegben kimutatott 835.421.94 pengő összegű egész évi tiszta nyereséggel szemben az 1927. év első fele — a nyereségáthozat figyelembe vétele nélkül — 916.495.91 pengő tiszta nyereséget eredményezett, annak ellenére, hogy az alaptőkeemeléssel kifolyólag az új tőke csak a második félévben fogja teljes mértékben éreztetni hatását és a géosztályban elért haszon pedig — úgy mint tavaly — csupán az évvégi mérlegben fog elszámolásra kerülni. A mérleg egyes adatainak fejlődésére vonatkozólag megemlítendő, hogy 1926. december hó 31-ével szemben a váltótárca 20.952.803.29 pengőről 26.493.255.68 pengőre, az adósok összege 27.227.916.42 pengőről 40.383.619.04 pengőre emelkedett, míg a takarékbetétkönyvecskében és folyószámlán elhelyezett betétek 37.815.931.43 pengőről 44.351.012.23 pengőre szaporodtak. Az üzleti forgalom a devizaüzletben, váltóleszámitolási üzletben és pénztári forgalomban a múlt esztendőhöz viszonyítva 55—60 százalékos emelkedést tüntet fel.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékér nem vállalunk felelősséget

Özy. gaadi Kayser Ödön szül. Unger Erzsé mint mélyen sujtott hitves, ugyszintán leánya: Ilus a saját, valamint az alulirottak és az összes rokonok nevében a legbensőbb szomorúsággal, de a Mindenható szentséges akaratában való megnyugvással tudatják, hogy az önfeláldozó férj, a szerető jó édesapa, illetve testvér, vő, sógor és rokon

gaadi Kayser Ödön

folyó évi augusztus hó 9-én esteli 11 órakor, átadásos életének 60-ik, zavartalan boldog házasságának 25-ik évében rövid szenvedés után viszszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Drága halottunk hült tetemeit folyó évi augusztus hó 11-én délután 6 órakor fogjuk a Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 20-22. számú gyászházából a róm. kat. anyaszentegyház szertartásai szerint történt beszentelés után a helybeli felső-temetőben levő családi sírhelyben örökös nyugovó helyére elhelyezni.

Az engesztelő szentmise-áldozat a boldogult lelki üdvéért folyó évi augusztus hó 16-án délelőtt 9 órakor fog a főtisztelendő Minoriták templomában az egék Urának bemutatni. Pihenése csöndes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1927. augusztus hó 10.

gaadi Kayser Albert, gaadi Kayser Lajos, gaadi Kayser Róza férjzett Probst Mihályné, özv. Scholtz Endréné szül. gaadi Kayser Margit, testvérei, Unger József és neje szül. benedekfalvi Pohut Ilka, apósa és anyósa, gaadi Kayser Albertné szül. Hász Mária, Unger Jenőné szül. Fodor Anikó, Probst Mihály, Unger Jenő, sógornói és sógorai.

Ioan Limbeok și fiul Arad. Fabrica de costiluguri de metal si Intreprindere de Inmormantari Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 22. Színház-épület.

INGYEN IS csak teljes szövegű

DUMAS MŰVE-ket

fogadjon el.

Mielőtt rossz kiadást rendelne és átvenne, nézze meg a mi kiadásunkban megjelent DUMAS MŰVEIT, mert az:

1. teljes szövegű, nem rövidített kiadás, Dumas arcképével;
 2. eredeti franciából fordította: Szini Gyula, Forró Pál, Sztrokay Kálmán és Németh Andor; a bevezetést és Dumas életrajzát Lándor Tivadar írta;
 3. szép, nagy könyvalak; fementes papíron tiszta nyomással;
 4. kiadásunk kötés-tervezete Végh Gusztáv művészi munkája, gazdag aranyozással, ami díszes lesz könyvtárának;
 5. hasonlítsa össze az árakat; mi mindenkinél olcsóbbak vagyunk. Kötött díszkiadásunk (A-kiadás ára — két kötetes sorozatonként — csupán 4.90 pengő.
- A Gutenberg-kiadás teljesen elkészült, irodánkban bármikor megtekintheti. Hogy mindenkinek, aki elkészült megrendelésével, alkalmat adjunk arra, hogy a minden mással összehasonlíthatatlan

Gutenberg-kiadást

még ma is megszerezze, mellékeljük az alábbi megrendelő szelvényt.

SZELVÉNY.

Christensen és Társa GUTENBERG-könyvkiadóvállalat, Budapest IV., Váci-ucca 17., félemelet

Alulírott ezennel megrendelem a Gutenberg-könyvkiadóvállalat kiadásában megjelent Dumas műveinek A-kiadását (kötött díszkiadását) tíz kötetben, mintegy 4000 oldalon, szállítandó két havonként két kötetben. A két kötet ára 4.90 pengő, tehát az egész mű 24.50 pengő, a kiadóhivatalban.

Név

Lakhely (ucca)

Posta

111.

ÉRTESÍTÉS.

Üzlethelyiségünk nagyobb részét Szécsi & Co. cég részére átadtuk. Hatalmas raktárunk elhelyezése a kisebbedett helyiségben teljesen lehetetlen. Emiatt a mai naptól megkezdjük összes áruinknak minden elfogadható áron való árusítását, mely páratlan kedvezmény az átalakítások befejeztével véget ér.

Arad, 1927. aug. 11.

Teljes tisztelettel:
DEUTSCH TESTVÉREK.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a n. közönséget, hogy Str. Brancoviol (Lásár Vilmos-ucca) 5. szám alatt

uri fodrásztermet nyitottam.

Szíves pártfogást kér Szabados József. 4182

tisztelettel Szabados József.

Rádió-műsor.

Csütörtök, augusztus 11. Wien—Grác. 21.05. Hangverseny akadémia. — Stuttgart. 20.15. Ünnepi hangverseny. — Róma. 20.10. Zenekari hangverseny. — Prága. 22.20. Hangverseny. — Pozsony. 17.45. Hangverseny. — München. 20.45. Tarka est. — Milánó. 20.45. Zenekari hangverseny. — Leipzig. 20.15. Ünnepi hangverseny. — Frankfurt a. M. 16. Táncczene. — Boroszló.

19.30. Filharmonikus zenekari hangverseny. — Berlin. 22.30. Táncczene. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17.35. Cigányzene. 20. „A nagy Galeotto” (Echegaray drámája.) 22.40. Jazz-band.

Mozi.

xx Az Erzsébet mozgószínház augusztus 16-tól visszavonhatatlanul vetíti az „Ibolya-faló” című gyönyörű slágert. Harry Liedtke, Lil Dagover és Verebes Ernővel, rendes, olcsó helyárak mellett, a kellemes nyári kert-helyiségben.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Bulyovszky-uccai

leánynevelőintézet és internátus

Budapest, VI., Bulyovszky-u. 10. Tel. 971—93.

Legkiválóbb továbbképzés, kitűnő irodalmi és művészeti oktatás. Az általános műveltség gondos kiegészítése. — Olvasmányok szakszerű irányítása. — Céltudatos nevelés.

Idegen nyelvek, zene, sportok stb. Középlekói oktatás (primárium liceum). Elsőrendű ellátás, mérsékelt díjak!

Bentlakók, félbentlakók, bejárók.

Prospektust küld: **Dr. Fürstner Gyuláné** igazgató

Ventilátor készülékek, zseblámpák, Dura elemek legolcsóbban
VARGA & ROSENFELD
 villamosági vállalatnál ARAD, Központi szálló mellett.
 Csillár raktár! Telefon 808.

Balogh Dávid agyagáru- és kályhagyára Arad.

Saját készítésű cserépkályhák, kandallók és takaréktűzhelyek, állandóan raktáron minden kivitelben. Javítások és átalakítási munkák jutányos áron szakmunkásokkal végeztetnek. — Műhely, telep- és mintaraktár: Arad, Str. Cuza Voda (Tököly-Imre-u.) No. 50. 3617

3186

Sárga tubus, fekete sávós áthuzattal.

A raktáron levő összes nyáríruha és bluz újdonságokat a mai naptól kezdve, saját áron alul is kiárúsítom.

Luliu PLESZ Gyula Arad,

női- és gyermekfelöltő központi nagy-áruháza, Strada Colonel Pirici 5. szám, a színház hátsó bejáratával szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdezősködéésre válaszolunk. Ajánlatok, jelzések levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

KICSI SZIVEM aggodásunk hiába volt, minden rendben, jól, mielőbb. Csókol szenvedő. 4169

VÉNUSZNAK. Csütörtök este 9-kor Vadászkürtben lakom. okvetlen várom. Anuska. 4171

IMÁDNI tudnék egy nőt, ki megértene engem. Leveleket „Érdek nélkül” jelzégre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 4179

FURUNCULOL a legjobb szor mindennemű kelés (Furunculosis) ellen. Kapható minden gyógyszerárban. — Előállítja: **EGGER** vegyészeti gyár, Cluj.

LAKÁS.

EMELETI uccal szoba kiadó magános nőnek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4175

LAKÁST keresek a hegyaljai szőlőkben. 2 szobát butorral, a nyári időnyire. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4181

ALKALMAZÁS.

GYAKORNOKOT fizetéssel, posztószakma kitanulására, négy középiskolai végzettséggel felvesz, Radó & Comp. Arad. 4187

ÓRAKÖNYVELÉST és román-német levelezést vállal banktisztviselő. Cím a kiadóban. 4184

KIFUTÓLEANY azonnalra felvétetik Salgónánál Arad, Strada Consistoriului (Batthyány-u.) 12. I. em. jobb. 1000

GYERMEKGONDOZÓ vagy kisaszszony, lehetőleg német. Kétéves leánykához felvétetik. Cím Győrffy „Mures” irodájában. 15296

DÖLFÖZŐ mindenfelé felvétetik Löwinger. Ortutay palota, III. em. 17. 15296

SEGÉDJEGYZŐ, képesített, önálló munkáró, román, magyar és német nyelvben jártas, azonnali belépéssel alkalmazást keres. Cím D. Lukovic Arad, Strada Doamna Balasa No. 148. ajtó 2. 280

INTELLIGENS nő, aki a főzésben és varrásban is jártas háztartásnői állást keres. vidékre is megy. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4168

VÉTEL ÉS ELADÁS.

BIEDERMAYER szalon és asztal, antik komódok, szekrény és varrógépek, ebédlő szőnyegek, összekötő perzsa szőnyegek, hálók, ebédlők, szalónok, fotelok, asztalok, székek, függönyök, tükrök, festmények, férfi ruhák, íróasztalok, könyvszekrények, virágállvány, gyermekkosz, gyermekjátékok, vitrintárgyak, díszágyak stb. eladó. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

CSERÉP 253 sz. duplafalcos, vörös, legjobb minőségű, legjutányosabb árban és kedvező feltételek mellett

Pollak Sándor gőztéglagyárban Aradon, textilgyár mellett. 1028

ELADÓ egy fűszerüzlet berendezés, 40 fiókos, szép nagv. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4164

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcelánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyeget, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

TÉGLA! Ajánljunk I. osztályú nagy- és kis méretű falazótéglát és cserépet gyártelepünkön vagonba rakva, helyben kívánatra helyszíne szállítva, a legolcsóbb napi árban. **BRAUN GUSZTÁV** téglagyára Telefon 171. és 185.

Makulatura, tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Női harisnya asszuros cikkos szálú és „NIXE” cérna fátoly Lej 145.— Pamut harisnya 24.— Lejtől! Cérna harisnya erős, tartós 85.— Lejtől! Selyem harisnya 65.— Selyem harisnya erős és tartós Lej 128.— Férfi és gyermek divat harisnyák, zoknik és patent harisnyák! Kestnyki Női reform nadrág mosó L. 98.— Cérna I. minős. L. 240.— Csipkék óriási választékban Arad, Str. Eminescu 13

Bogyó A.

FRISS HAL

(harcsa és ponty) olesó árban kapható csütörtökön és pénteken: **Luttwák József cégnél Aradon.**

„Pater noster”
téglafelvonó

megvételre vagy hasznosításra kerestetik.

Fiatal gyakorlati építési rajzoló felvétetik.

Richter építészeti iroda Lugo.

Előnyös dollár- és lekölesönt

folyósított bérházakra, továbbá lombardkölesönt gabonára és terményre. Értekezés 3 és 4 óra között Hatschek Arad, Str. Marasesti 58—60.

Orakönyvelést

olcsón vállal és kiadja új törvény alapján nagy gyakorlati bíró mérlegképes KÖNYVELŐ. Vállal könyvelést egész napra fél fizetés mellett. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4174

Bankkölesönöket

18901 házakra, földekre, vagy egyéb ingatlanokra, 10,000 lejtől, 1 millió lejtig betáblázás mellett folyósítottok.

HAASZ ALBERT Irodája Arad, Str. Eminescu (Deak Ferenc-u.) 12. sz.

Keresünk megvételre

egy 80-100 HP.

nyersolajmotor

használt de üzemenképes állapotban

Gazdasági keményítőgyár

LOVRIN.

Arverési hirdetmény.

Az I. ker. adóhivatalnál f. év augusztus 13-án reggel 9 órakor árverésen fog eladatni egy pianin és több varrógép. 4180

General-Agentura
 A. de MIKOS

Arad, Bul. Reg. Ferdinand No. 5. II. Tel.: No. 439.

RECLAMA S. A.

Kizárólagos jogu vasuti hirdető vállalat főképviseletje. Olesó hirdetés pályauvarokon és vagonokban — külföldi cégek képviselete, átvész képviseleteket, minden városban alképviseletek.

Böröndöket, ridiküloket legolcsóbbat és legjobbat

KRAMAROVICS böröndösnél vásárolhat: Piata Avram Iancu 3. Javításokat elvállal. 8947

Régi, előkelő leánynevelő és tanítézet

az összes iskolatípusokkal és VIII. apensionátus svájci minta szerlat Bécs villanegyedében.

B. TREYLERS Nchfg. WIEN.

I. Kolowratring 9. és XIII. Wenz Gasse 19 Tel.: 96—2—50. Tel.: 85—6—21.

Kérjen képes prospektust és referenciákat

Uj daráló malom

liszt finomságura öröl mindennemű gabonát 30 lejtért métermázsanként. Szives pártfogást kér:

Kormon Gyula Arad, Str. Mărășești 71. (Kossuth-ucca). 3852

KÁVÉHÁZAKBAN,
 VENDÉGLÖKBEN,
 ÉTTERMEKBEN
 KÉRJE MINDIG AZ
 ARADI KÖZLÖNYT

„PUCHER” cserépkályha és takaréktűzhely raktára Arad, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 3.

Legjobb kivitelű bel- és külföldi cserépkályhák és takaréktűzhelyek. — Mindennemű kályhás munkálatok u. m. átrakások, javítások, falburkolatok elvállaltatnak.

Szives pártfogást kér **Stein Mór**

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépen. Kiadóhivatali adós: Aradi nyomdavállalat.